

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

Director: **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU Avocat. Fost Magistrat Pro- decanul Baroului de Ilfov	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat	GR. CONDURATU Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat	N. JAC CONSTANTINESCU Președinte la Curtea de Apel din București
RÉNÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris	V. DONGOROZ Confer. la Facult. de Drept din Buc. Avocat	CONSTANT IONESCU Avocat, al Statului. Doctor și Laureat în Drept Paris	ALFRED JUVARA Profesor Universitar Avocat	Dr. ȘT. LADAY Membru în Consiliul Legislativ
C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București	C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat	GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Profesor Universitar Avocat	AL. VELESCU Dr. în drept din Buc Avocat
				ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris

Secretar de redacție: **E. C. DECUSARĂ**, Dr. în Drept din Paris. Directorul Statisticii Judiciare.

Membrii corespondenți pentru Paris: **EDOUARD LEVY** și **SILVIU KRAINIC**, D-ri în Drept, Avocați, Paris.

Membrii corespondenți pentru Polonia: **EMIL ST. RAPPAPORT**, Președinte la Curtea de Casație din Varșovia.

ABONAMENTUL	
Un an p. B-ci, Case com., Autorit.	1400 lei
" Avocați	1000 "
" Magistrați	800 "
6 luni prețul de sus pe jumătate	

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ In lunile Iulie și August Apare odată la două săptămâni
Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația
București Strada Artei No. 5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON 13/29

S U M A R

- Sărbătorirea d-lui Prof. Ripert de la Facultatea de Drept din Paris de către Soc. de Legislație Comparată Română.
- Toastul d-lui Miclescu, Președinte la Inalta Curte de Casație și Directorul Soc. de Legislație Comparată Română.
- Toastul d-lui Consilier Gr. Pherekyde.
- Toastul d-lui Prof. C. Sipsom.

JURISPRUDENȚE:

- Inalta Curte de Casație s. II: *Procurorul general al Curții de apel Craiova cu Marin C. D. Mirea* (Amnestie. Loviri cauzatoare de moarte săvârșite de un minor. Dacă faptul comis este crimă sau delict? Prescripțiune. Art. 1 c. p. și art. 3 din Legea amnestiei), cu o *Notă* de Vintilă Dongoroz.
- Curtea de apel București s. III: *Solomon Barasch cu Soc. de vinuri Dragășani* (Soc. anonimă. Prepus. Mandat tacit. Angajamente depășind puterile statutare exercitate mult timp și executate de patron. Opozabilitate. Vânzare comercială. Neexecutare de vânzător. Acțiune în executare și subsidiar reziliere. Inaplicabilitatea art. 67 c. com. Inutilitatea ofertei plății prețului. Daune), cu o *Notă* de avocatul E. Christoforeanu.
- Idem: *Maria Preotul N. Mihăescu cu Procop Dumitrescu ș. a.* (Testament autentic. Cine are competența să-l autentifice? Condițiuni de formă. Dată. Proces verbal de autentificare. Art. 8, 10, 11, 19 și 55 legea aut. actelor).

A apărut : în Editura Curierului Judiciar : DREPT COMERCIAL COMPARAT. vol. I, de M. HACMAN, Profesor de Drept comercial la Universitatea din Cernăuți.

Acest volum, format mare, având 840 pagini cuprinde: *Partea Generală. — Dreptul comerțantului fizic. — Dreptul obligațiunilor comerciale.*

PREȚUL 500 LEI.

A apărut: în Editura Curierului Judiciar, DREPT PENAL partea specială, vol. I, partea I, cuprinzând noțiuni generale și infracțiuni contra siguranței exterioare a statului (art. 66—75 cod penal), de Vintilă Dongoroz. Prețul 180 lei.

SĂRBĂTORIREA D-LUI PROF. GEORGES RIPERT de la Facultatea de Drept din Paris de către Societatea de Legislație Comparată Română

În onoarea Societății de Legislație Comparată Română, D-l Profesor Ripert de la Facultatea de Drept din Paris a ținut o conferință Duminică 18 Mai cor. la Fundația Carol; tratând despre „Dreptul Comparat Aerian”. Un rezumat al acestei importante conferințe va fi publicat ulterior în revista noastră.

Conferința a fost onorată prin prezența Inaltului Regent C. Sărățeanu, D-l Voicu Nițescu, Ministrul Justiției, D-l Oscar Nicolescu, Prim-Președinte al Inaltei Curți de Casație și un însemnat număr de magistrați și avocați.

În aceeași seară Societatea de Legislație Comparată Română a dat un Banchet, în Saloanele Capsa, în onoarea D-lui Prof. Ripert, la care au luat parte :

D-l Voicu Nițescu, Ministrul Justiției, D-l Gabriel Puaux, Ministrul Franței, D-l Iumian fost Ministru al Justiției, D-l Oscar Nicolescu, Primul Președinte al Inaltei Curți de Casație, D-nii Miclescu, Mladoveanu și Rătescu, Președinți la Curtea de Casație; D-nii Andrei Rădulescu, Mandrea, Manu, Pherekyde, Viforeanu, Consilieri la Curtea de Casație; D-l Jean Th. Florescu, Decanul Baroului de Ilfov, D-l Henry, Directorul Institutului Francez; D-nii Pantazi, Trancu-Iași, Xeni, C. Panaitescu, Gr. Urlățianu, Prof. C. Sipsom, Prof. V. Pella; D-l Ioanid, Președinte Curtea de Apel București; D-nii Costin, Coman Negoescu, Mihăileanu, Consilieri Curtea de Apel București; D-nii Petrovici, I. Cohen, Oteteleşeanu, Const Georgescu, Stoianovici, Conduratu, Velescu, Constant Ionescu, Codreanu, Costin Demetrescu, Vermeulen, Froimescu, Arie, D-na și D-l Ghelmegeanu, avocați, Procurorul Gerota etc.

Au toastat pentru D-l Prof Ripert D-nii: Miclescu, Președinte la Casație, în calitate de Director al Soc. de Legislație Comparată Română și în numele ei; D-nii Gr. Pherekyde și Mandrea Consilieri Casație, Prof. C. Sipsom și avocatul Constant Ionescu.

Publicăm toasturile ce s'au putut stenografia :

TOAST DE MR. MICLESCO PRESIDENT A LA COUR DE CASSATION, DIRECTEUR DE LA SOC. DE LEGISLATION COMPARÉE

Monsieur le Professeur.

Vous n'êtes point pour nous un étranger, comme aussi j'ai l'impression que depuis que vous êtes notre hôte, vous vous sentez presque chez vous, dans votre patrie.

Ce qui a dû agréablement vous surprendre dès votre arrivée, c'est cette facilité avec laquelle nous nous exprimons dans votre langue, — c'est la profusion de livres français qui emplissent les devantures de nos librairies, — c'est enfin ce public qui afflue à vos cours et conférences, et qui non seulement vous comprend, mais encore éprouve du plaisir à vous suivre dans les formes les plus raffinées de l'esprit français.

Cette recherche, ce besoin de culture française tiennent bien dans une certaine mesure à l'affinité de race, mais aussi et surtout à l'influence de votre civilisation qui depuis plus de 150 ans a pénétré petit à petit dans cette île lointaine de latins, placée par le hasard ou le caprice de l'histoire au milieu du flôt slave.

Carra le conventionnel, qui déjà en 1778 publiait son histoire de la Moldavie et de la Valachie, n'avait-il pas été auparavant secrétaire du prince Grégoire Ghika de Moldavie et quelques années plus tard, en 1785, le Comte d'Auterive n'était-il pas aussi secrétaire de l'hospodar Alexandre Ypsilante Mavrocordato? Esprit fort cultivé et fin observateur ce diplomate résignait ses fonctions deux ans après pour rentrer en France, non sans avoir laissé sous forme de mémoire, de sages et précieux conseils qu'il adressait au prince sur l'art de gouverner, mémoire qui témoignait d'un vif intérêt et d'une grande sympathie pour ce peuple si malheureux alors, et qu'il avait essayé de relever.

Après les guerres de la Révolution et de l'Empire, ce ne sont plus des secrétaires privés du prince que la France nous envoie, mais bien des consuls en titre, de vrais diplomates actifs et intelligents, dont les uns aussi habiles que clairvoyants, comme Billecoq et Place contribuèrent fortement au réveil du sentiment national. En fin des écrivains tels que Voillant, Ubicini, Regnault, Edgard Quinet, Thornton et tout d'autres, intéressèrent et remuèrent l'opinion publique Européenne sur le sort de ces populations roumaines vivant sous le joug.

Au prix de bien des labeurs et à travers de nombreux dangers, notre nationalité a pu renaître de ses cendres, mais elle n'aurait jamais pu y parvenir sans le concours si efficace et l'appui si désintéressé de la France lors des congrès du Paris de 1856. En préconisant l'union de la Moldavie et de la Valachie, elle nous a défendus et sauvés des convoitises de nos puissants voisins.

Cette grande marée montante des nationalités a été constamment favorisée par la France qui, pénétrée de sa mission chevaleresque et civilisatrice, a plaidé et soutenu la cause de l'indépendance de bien d'autres pays.

N'est-ce pas toujours avec son appui diplomatique et parfois le concours de ses armes que la Belgique et l'Italie d'abord, — et maintenant la Serbie, la Tchécoslovaquie et la Pologne ont recouvré leur indépendance? Et pour ce qui nous concerne spécialement est-il

besoin de rappeler tout ce que nous devons encore à votre grande Nation pour notre reconstitution nationale? C'est bien avec le concours de vos brillants officiers, qu'après les désastres du début, nous relevâmes les tronçons de notre glaive brisé pour le refondre et mener ensuite nos bataillons recréés à la vigoureuse et glorieuse défense de la ligne du Sereth. Vous nous avez appris à nous battre Monsieur comme vous nous aviez initiés autrefois aux bien faits de la civilisation.

Voilà près de cent ans que notre jeunesse n'a cessé de fréquenter vos Facultés des Sciences, des Lettres, de Médecine et de Droit. C'est à vos enseignements que se sont formés nos principaux savants, hommes d'Etat et juristes. Aussi quoi de plus naturel que cette chaude manifestation de sympathie dont vous êtes l'objet, puisqu'elle s'adresse autant au professeur distingué, qu'à l'Université de France, — à la France elle-même, en témoignage d'une profonde reconnaissance.

Cet hommage que nous rendons à la science française, vous voudrez bien accepter Monsieur d'en être l'interprète auprès de vos collègues de Paris. Vous saurez leur dire que vous avez trouvé ici un peuple vibrant d'amitié et qui n'oublie pas les bienfaits que votre belle et admirable Patrie lui a prodigués.

Je lève mon verre à la prospérité de vos Universités de France et je bois à votre santé Monsieur le Professeur, en qui j'ai l'honneur de saluer aujourd'hui en nom de notre comité de direction un nouveau membre honoraire de la Société roumaine de législation comparée.

TOAST DE M. GR. PHÉRÉKYDE, CONSEILLER A LA COUR DE CASSATION

Monsieur et cher Maître,

Je salue en vous (en mon nom personnel, pour ne compromettre personne) sur le chemin du droit, un accident de la route (avec le machinisme moderne et je ne sais quelle invasion de hantise futuriste les comparaisons sont parfois déconcertantes): nous roulions tranquillement avec le droit traditionnel, le droit classique, sur les vieux cercles symboliques du philosophe Bentham, qui laissaient un espace, pour ainsi dire élanche, entre le droit et la morale. Vous avez provoqué un éclatement, vous avez précipité dans l'espace libre des principes de vie nouveaux pour le droit. Désormais le droit et la morale bénéficient d'une collaboration plus active: la morale n'est plus seulement la base, elle est le compagnon, le guide du droit. Le progrès juridique en les matières les plus délicates, vous l'attribuez, cher Maître, selon votre belle image, „à la montée de la sève morale“.

Pour user envers vous, d'une comparaison si hardie, il faut avouer que cet accueil familial vient de ce que, si je ne vous ai vu qu'hier je vous connaissais depuis longtemps. Beaucoup d'ailleurs vous connaissaient de plus loin encore: ils vous avaient deviné à vant de vous avoir connu. Pour confirmer ce fait permettez-moi d'invoquer un souvenir personnel. C'était sous l'occupation allemande, le gouvernement avait dû se retirer à Jassy, après avoir proclamé son moratoire général, l'occupant n'avait pas encore pu rendre des ordonnances. Cependant la vie juridique, sous l'inéluctable nécessité, ne pouvait attendre indéfiniment.

Un procès de loyer se présente devant le tribunal. Mon ami coupa la poire en deux: il passa ouïre au moratoire, mais réduisit le taux du loyer. Il va sans dire que ce jugement fut réformé: la Cour de Cassation roumaine, de même que la Cour de Cassation française est demeurée respectueuse de l'intangibilité du contrat. Il n'en reste pas moins que cette solution, quelque osée qu'elle ait paru, se trouve, semble-t-il, dans la ligne de votre horizon juridique.

Parmi les nombreuses objections soulevées, je me souviens bien de celle-ci: pour établir un tel partage, avait-on donc affaire à une société, le bailleur et le locataire étaient-ils donc associés? Et la réponse: mais dans cette guerre atroce qui donc ne l'était pas!

Dans le sentiment confus qui pousse tout juriste dans les voies de l'équité, depuis Celse et Justinien, jusqu'à nos jours, vous êtes, Monsieur, le premier qui ait frappé aux portes où il fallait frapper, qui ait éclairé les routes qu'il fallait éclairer.

L'originalité profonde de vos recherches est d'avoir porté vos lumières, à dégager la règle morale non pas dans ces codes où elle apparaît de suite comme le code pénal, par exemple, qu'on pourrait traduire ainsi qu'un décalogue: tu ne tueras pas, tu ne voleras pas... mais dans la matière où la fibre juridique est la plus concise, la plus serrée, la matière des obligations, la cité du droit, la chose du monde qui est restée la plus stable, la plus fixe, depuis vingt siècles. Vous reprenez tous les problèmes, vous les passez au crible d'investigations nouvelles, et vous concluez: c'est un problème juridique, avec la morale pour base.

Je ne puis faire ce soir le tour de vos travaux, ni montrer les résultats féconds de votre activité juridique. Je voudrais, en peu des mots, ne toucher que deux points.

Ce n'est pas ma faute si je ne peux m'empêcher de faire un rapprochement, puisque nous avons les auteurs sous nos yeux. Un haut magistrat, qui ne me pardonnerait pas de le citer, mais dont le prestige incomparable et le fin savoir nous fournissent l'avantage de pouvoir le désigner, sans le nommer, parlant un jour de l'obligation naturelle, déplore le quasi silence du code et les controverses sur sa nature, sur les différents cas où elle peut naître, sur ses effets, et conclut, en rappelant que le projet franco-italien ne nous apporte qu'un mot nouveau, un seul, pour refuser la répétition: lorsque l'obligation naturelle a été acquittée „spontanément“ (le code français disait: „volontairement“). Comme conclusion ce grand juge souhaiterait un texte avec des définitions plus complètes, même quelques exemples, qui, faciliteraient singulièrement l'interprétation.

C'est à une conclusion parfaitement identique, que vous arrivez vous-même, cher Maître, lorsque vous traitez la difficile, l'actuelle matière de l'abus des droits. Définir complètement l'obligation naturelle? Quelle plus belle aventure! Mais peut-on arrêter l'eau qui coule, saisir l'insaisissable?

L'autre point, m'a ému profondément. Il touche à un sujet dont on ne devrait pas parler, car il est trop grand, il s'agit des réparations que la France a reconnues à ses sujets comme dommages résultant de la guerre. Il s'agit des départements de l'autre côté de ce

chapelet aux innombrables repositoires qui va d'Ypres à Verdun. L'orage qui a passé sur ces provinces.

Sternit agros, sternit sata loeta boumque labores, ce n'est pas l'inondation qui a ravi la récolte d'une année, le travail des bêtes et de gens, c'est le feu, comme il n'en fut jamais, qui a détruit non seulement les vies humaines et le bétail, les maisons et les arbres, mais la terre elle-même, l'humus nourricier. Examinant le fondement des réparations, vous estimez qu'il ne faut pas appliquer la théorie des risques, mais une autre théorie, que vous indiquez dans vos travaux. Cela m'a ému profondément, car la France, sur un sujet pareil, faisant un tel geste, ne peut pas se tromper. C'est la suite de l'union sacrée, c'est le prolongement du „viriliter“, la manne des héros, la suite miraculeuse et splendide du „quand-même“. Si le droit hésite si le droit n'avait pas préparé la voie, il doit suivre la France, car elle est sur le chemin. Son geste est un exemple pour tous les peuples.

Pour finir je marquerai le rare privilège que vous avez eu de collaborer à une oeuvre vraiment exceptionnelle. Vos jeunes années ne vous ont pas empêché d'être choisi par l'un des maîtres actuels du droit civil, Monsieur Marcel Planiol. (A la vieille vigne s'unit le tendre ormeau). Me trompais-je? il m'a semblé qu'on trouve dans le grand traité de droit, des rayons nouveaux. La joie du vieux chêne, de voir fleurir des pousses nouvelles est évidente, la jeune frondaison, est regardée avec indulgence, avec fierté. Certaines pages célèbres du manuel, sur l'abus des droits, par exemple, n'ont plus la sévérité première.

Monsieur Planiol est pour ces dernières années ce qu'a été le professeur Bugnet, il y a soixante ans. Je ne sais pas des plus bel éloge que le choix qu'il a fait lui-même: cher Maître vous continuez son oeuvre.

Il me reste, en m'excusant d'avoir retenu un trop long moment votre attention, à regretter d'avoir su exprimer si peu et si mal, ma grande admiration, mon infinie gratitude pour votre oeuvre si belle. Je lève mon verre, cher Maître, à votre santé, aux oeuvres nouvelles que vous donnerez, pour la gloire de la Science française, pour le profit de vos lecteurs roumains.

TOAST DE Mr. PROF. C. SIPSOM DE L'UNIVERSITE DE BUCAREST AN NOM DES PROFESSEURS UNIVERSITAIRES

La France, est l'orient, d'où nous vient cette lumière intellectuelle et morale, dont vous êtes aujourd'hui — cher et éminent collègue — le digne messenger, élu, Porteur d'une flamme qui vous illumine, et dont vous êtes, l'un des foyers, nous sommes heureux de vous accueillir parmi nous, et nous saluons en vous, avec affection et avec gratitude, la France, en même temps que votre haute personnalité.

Aussi bien, par vos rares qualités, par votre oeuvre scientifique si élevée, par le ministère de beauté, de moralité, et d'ordre, que vous exercez, vous forcez l'admiration et vous déclanchez l'enthousiasme — cette fleur mystique et intuitive de l'émotion, que donne, la rencontre, de la foi et de la grandeur. Votre oeuvre juridique est grande, mais elle grandit encore, traversée qu'elle est par le grand souffle de l'idéalisme, et toute empreinte des beautés morales qui l'inspirent, et dont vous l'avez semée; sans lesquels, une oeuvre peut impressionner par sa perfection, mais ne peut jamais,

emouvoier. Vous êtes—cher collègue—l'un des grands animateurs moraux, du droit, qui vibre et vit, d'une vie nouvelle. A vous, — quelques uns — les élus, vous avez mis, en lumière, découvert et dégagé, l'âme du droit, qui est la plus grande, la plus belle, la seule science pourrais-je dire, de la vie des êtres en société, de leur communion, possible, de leur complexité, de leur interdépendance; Car dans la vie des sociétés et ces peuples, tout n'est, que — *droit*.

Vous avez dénoncé fletri et disqualifié, le blasphème, mensonger et dessèchant du materialisme, et vous avez ainsi libéré les consciences, d'un poids de lourde imposture, scientifique, qui pervertissait la vie juridique, et la tenait emprisonnée et presque impuissante, dans un étau qui la dégénérait. Désormais, et grâce à vous les libérateurs, le feu sacré du droit est à nouveau dégagé. Mais — et je demande à votre modestie de m'excuser — nous n'en avons pas encore fini avec vos mérites. D'abord, vous avez écrit: La Règle morale dans les obligations, — le livre des vérités juridiques reconquises; Ensuite — vous avez su amplifier, et ajouter encore quelque chose à l'oeuvre magistrale — la plus belle synthèse raisonnée et vivante du droit civil — du grand de l'incomparable Planiol.

Vous, et vos collaborateurs, vous avez étoffé, adapté encore à la vie, cette armature, ce cadre, classique de la science du droit, en y versant les richesses morales de l'équité, de la justice, de la bonne foi, qui se traduisent par: mesure, harmonie, vérité. — Non — et vous l'avez prouvé: le droit, n'est pas le fait la barbarie — la force; il est au contraire, de ces données, le régulateur, l'ordonateur, il est, la Règle, qui endigue, dirige, et équilibre les impulsions de la vie instinctive, à la lueur de la raison, et de la morale — qui elle, est la vie consciente, réfléchie et utile de la société.

Pour tout ce que vout êtes, pour tout ce que vous avez fait jusqu'ici, pour tout ce qu'on espère encore de vous, permettre moi, cher collègue, de lever ce verre — plein de sincère, et d'affectueuse admiration, à votre santé, à vos nouveaux succès, à votre retour parmi nous.

La aceste cuvântări D-l Ripert a răspuns arătând cât este de fericit de onorurile și primirea ce i s'a făcut în țară și în mijlocul Societății de Legislație comparată Română. D-sa a mulțumit D-lui Ministru al Justiții pentru decorația de Mare ofițer al Coroanei ce i-a remis-o, chiar la banchet, și a declarat că va fi un demn ofițer al României în Franța. A exprimat apoi admirația sa pentru Societatea de Legislație Comparată Română, care este afiliată celei franceze și care, prin conferințele și articolele publicate de strălucitei juriștilor români, au adus elogiul tutulor juriștilor streini. D-sa a insistat asupra importanței *Buletinului*, tipărit în limba franceză, de care a devenit geloasă Societatea din Paris, întocmai ca mama de fiica ei, *Buletin* care servește pentru cunoașterea, prin studiile publicate, a legilor țării și a evoluției juridice în România. D-sa nu poate exprima decât mulțumirea Franței pentru D-nii Miculescu, Pantazi și Iosef Cohen, cari conduc această Societate și aduc, prin legăturile ce stabilesc între România și Franța, contribuțiuni neprețuite la știința Dreptului și la prietenia dintre cele două țări.

D-l Profesor Ripert adaogă că, în timpul șederei sale în țară, a avut ocazia să cunoască de aproape ceea-ce admira din depărtare, și cu sufletul prins în mrejele subtile și fermecătoare ale valorii și talentului juriștilor români, va propovădui pe *catedra* universitară din Paris sentimentele sale.

Terminând D-sa mulțumește tutulor pentru primirea călduroasă ce i s'a făcut și sentimentele ce i s'au arătat.

Curierul Judiciar în coloanele căruia D-l Prof. Ripert un distins și neprețuit colaborator al său a scris interesante articole, se asociază din toată inima la sărbătorirea ilustrului jurist și își face o plăcută datorie a felicita pe conducătorii Societății de Legislație Comparată Română pentru mun. ca depusă pe tărâmul științei Dreptului și a propagandei adusă țării în străinătate.

INALTA CURTE DE CASAȚIE S. II

Audiența de la 14 Ianuarie 1930

Președenția d-lui Const. G. Rătescu, Preșident

Decizia No. 155

Amnestie. Loviri cauzatoare de moarte săvârșite de un minor. Dacă faptul este crimă sau delict? Prescripțiune. Art. 1 c. p. și 3 din Legea amnestiei din 1929.

Faptele socotite crime de codul penal atunci când sunt săvârșite de adulți, devin delict atunci când făptuitorul lor este minor, fiindcă minorul nu se pedepsește pentru atari fapte de cât cu pedepse corecționale, ori conform art. 1 c. p. infracțiunile pedepsite cu pedepse corecționale sunt delict. Loviturile cauzatoare de moarte săvârșite de un minor constituie deci un delict, iar acțiunea publică pentru acest fapt se stinge în termen de 5 ani. Un atare fapt săvârșit cu 5 ani înainte de data de 6 Iunie 1929 beneficiază de amnestia acordată prin art. 3 al legii de amnestie din 1929.

S'a luat în cercetare recursul făcut de Parchetul General al Curții de Apel Craiova în contra deciziei No. 481 din 1929 a Curții de Apel Craiova s. I.

S'a ascultat D-l Procuror D. Polichron în concluziuni de respingere.

Curtea,

Asupra motivului de casare:

„Exces de putere, violarea art. 593 și 594 pr. pen. art. 3 din I. D. Regal de amnestie No. 1720 din 6 Iunie 1929.

„Apelantul minor Marin C. D. Mirea fiind dat în judecată pentru crima de loviri voluntare cauzatoare de moarte, prevăzută și pedepsită de art. 238 și 241 c. p., a fost condamnat de Tribunalul Dolj s. II, făcându-se și aplicațiunea art. 63 c. p., la un an de zile închisoare corecțională. Introducând apel contra menționatei sentințe, Curtea de Apel Craiova s. II, prin decizia atacată cu recurs considerând infracțiunea comisă de minorul apelant ca un delict, i-a aplicat prescripțiunea de 5 ani prevăzută de art. 594 pr. pen. și prin consecință pe baza art. 3 din I. D. R. de amnestie, vorbit mai sus, a declarat stinsă acțiunea publică prin amnestie.

„Infracțiunea comisă de minorul apelant, fiind crimă, cu toată aplicațiunea art. 63 c. p., rău Curtea de Apel i-a aplicat prescripțiunea art. 594 pr. pen. prevăzută pentru delict și prin consecință rău a fost stinsă acțiunea publică prin amnestie, întrucât dela data comiterii crimei de către minorul apelant — 27 Octombrie 1925 — și până la promulgarea decretului de amnestie, n'a trecut 10 ani cum cere art. 595 proc. pen.“.

Având în vedere că, rezultă din deciziunea atacată cu recurs, că Marin C. D. Mirea, minor sub 20 ani la data comiterii faptului, fiind dat judecării și condam-

nat de Tribunalul Dolj s. III, în baza art. 238, 241, 239, 40 c. p. și cu aplicația art. 63 și 60 acelaș cod, la un an închisoare corecțională, a făcut apel;

Că, apelul fiind admis, prin deciziunea supusă recursului și inculpatul Marin C. D. Mirea apărât de pedeapsă, prin aplicarea în cauză a dispozițiilor art. 3 din legea de amnestie din 6 Iunie 1929, Procurorul General de pe lângă Curtea de fond a declarat recurs, și prin motivul de casare formulat, susține că instanța de apel, hotărând că faptul comis de Marin C. D. Mirea este amnistiat prin art. 3 al. sus menționatei legi de amnestie, a săvârșit exces de putere și a violat dispozițiunile acestui text, cum și cele ale art. 593 și 594 pr. pen. pentru că — pretinde recurentul — faptul de loviri cauzatoare de moarte, deși comis de un minor sub 20 ani, rămâne tot o crimă; și întrucât dela data comiterii faptului și până la apariția legii amnestiei aplicate în cauză, nu au trecut încă 10 ani, cât cere art. 593 pr. pen. pentru prescrierea acțiunii publice rezultată din crime, art. 3 al. sus menționatei legi de amnestie, nu și avea aplicațiunea în cauză;

Considerând că față cu obiecțiunea recurentului, chestiunea ce are a fi rezolvată, este aceea de a se ști dacă infracțiunea calificată crimă, atunci când i se atribue unui major, este tot crimă și în cazul când persoana ce a comis-o ar fi un minor sub 20 ani, or dacă, din cauza scuzei legale a minorității agentului, infracțiunea își pierde caracterul de crimă, devenind delict;

Considerând că, în sistemul penal român, infracțiunile se disting, în crime, delictе și contravențiuni, după natura pedepsei, pe care legile penale o prevăd, ca sancțiuni, diferitelor fapte, ce cad sub previziunile lor; și anume, va fi în conformitate cu dispozițiunile art. 1 cod penal, ce stabilește criteriu acestei distincțiuni — crimă, infracțiune pe care legea o pedepsește cu muncă silnică, recluziune, detențiune și degradatiune civică; delict, infracțiunea pedepsită, de lege, cu închisoare corecțională, interdicțiunea unor drepturi politice, civile sau de familie, și amenda dela 25 (azi 250 lei) în sus; iar contravențiune, infracțiune, ce se pedepsește, prin lege, cu închisoare polițienească și amendă;

Considerând că, infracțiunile comise de minori, pedepsiindu-se întotdeauna prin lege — chiar și atunci când, pentru aceiași faptă, un major ar fi pedepsit cu pedepse criminale (art. 63 cod penal) — cu pedepse corecționale, nu constituiesc, potrivit principului clasificării din art. 1 c. p. decât simple delictе, și în aceste condițiuni toate regulele privitoare la delictе, sunt de exemplu cele referitoare la prescripția pedepsei și acțiunii publice, recidivă, extraditiune, etc. le sunt aplicabile;

Considerând, în speță, că faptul de loviri cauzatoare de moarte, comis de inculpatul Marin C. D. Mirea, sancționându-se din cauza minorității sale, potrivit art. 63 c. p. cu închisoare corecțională, este delict; și, întrucât termenul de prescripțiune al acțiunii publice rezultate din delictе, este cel prevăzut de art. 594 pr. pen. adică 5 ani socotit dela comiterea faptului, rezultă că, instanța de apel, făcând în cauză aplicația art. 3 al. legii de amnestie din 6 Iunie 1929 pe baza constatării de fapt că acel delict a fost comis la 27 Octombrie 1923, inculpatul fiind minor atunci, și, că dela comiterea faptului până la apariția sus menționatei legi de amnestie a trecut mai mult de 5 ani, nu a comis exces de putere și nici violat textele de lege

vizate prin motivele de casare, ci din potrivă, a făcut o bună aplicare a lor.

Că astfel motivul de casare, este neîntemeiat și recursul urmează a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive, curtea în numele legii, respinge recursul făcut de Procurorul General de pe lângă Curtea de Apel din Craiova, contra deciziunii No. 481 din 1929 a Curții de Apel Craiova s. I.

Data și citită în ședință publică azi 14 Ianuarie 1930.

NOTA. — Chestiunea asupra căreia a avut să se pronunțe Inalta Curte prin deciziunea de mai sus este: „Faptele sancționate cu pedepse criminale în tariful ordinar de pedepse prevăzut de lege, păstrează ele calificativul de „crime” chiar și atunci când sunt săvârșite de un minor?”

În doctrină această chestiune se discută înăuntrul unei probleme mai vaste și anume: „Circumstanțele modificatoare de pedeapsă prevăzute de lege atrag ele schimbarea de clasă a infracțiunii atunci când datorită lor se aplică o pedeapsă de altă clasă decât cea din tariful ordinar prevăzut de lege?”

Problema prezintă un mare interes fiindcă de calificarea de clasă a infracțiunii — în crimă sau delict — depind o serie de situațiuni ca: recidiva, extrădarea, prescripțiunea, reabilitarea, etc., cari sunt diferit disciplinate după cum faptul e considerat crimă sau delict.

Criteriul adoptat de codul nostru penal — după modelul celui francez — pentru calificarea de clasă a infracțiunilor în: crime, delictе și contravențiuni, este acela al raportării faptelor la pedeapsa cuvenită conform legii: „*distinctio delictorum ex poena*”.

Art. 1 cod. pen. spune în această privință: „Infracțiunile ce se pedepsesc *de lege* cu pedepse criminale sunt crime, cu pedepse corecționale delictе și cu pedepse de simplă poliție contravențiuni”.

Ce a înțeles legiuitorul prin expresiunea: „*ce se pedepsește de lege*” și ce rezultă din opera sa în această privință?

A înțeles să se raporteze la *tariful ordinar* de pedepse prevăzut pentru fiecare infracțiune tip și numai la acest tarif, sau a înțeles să se raporteze la pedeapsa *legal cuvenită* faptului privit în ansamblul circumstanțelor sale.

Se știe că prin *tarif ordinar* de pedepse se înțelege cadrul de sancțiuni particulare statornicite în partea specială a codului penal unde pentru fiecare infracțiune-tip se indică natura pedepsei și limitele ei.

Acest tarif ordinar nu este însă în sistemul legii imutabil; dimpotrivă legea a prevăzut și disciplinat o sumă de cauze și împrejurări cari conduc la modificarea și rețușarea tarifului ordinar, încât *pedeapsa prevăzută de lege* în aceste ipoteze nu mai este cea din tariful ordinar, ci cea din tariful extraordinar, fiindcă pe aceasta din urmă legea în mod expres o impune în locul celei dintâi.

Astfel fiind se poate oare spune că în art. 1 c. p. legiuitorul s'a raportat la tariful ordinar?

A admite afirmativa ar însemna în primul rând să punem în sarcina legiuitorului o inconsecvență pe care opera sa o refuză, iar în al doilea rând să considerăm că pedepsele din tariful extraordinar nu decurg din lege, ceea ce desigur este greu de susținut.

Spunem că ar trebui să atribuim legiuitorului o inconsecvență, fiindcă nu se poate califica altfel faptul unui legiuitor care pornind de la ideea că clasificarea infracțiunilor în crime, delict și contravențiuni este o chestiune care nu privește natura ontologică a faptelor, ci numai gravitatea lor în funcțiune de pedeapsa cuvenită, admite în lege că pentru același fapt pedeapsa poate schimba de gravitate și deci de clasă, dar refuză să schimbe clasa infracțiunii atunci când pedeapsa s'a schimbat. Cu alte cuvinte același legiuitor consideră pedeapsa calificarea de clasă a infracțiunilor ca fiind în funcțiune de gravitatea pedepsei și tot el pe de altă parte înlătură această corelațiune, permițând ca pedeapsa să schimbe de clasă, deci gravitatea faptului să se modifice, fără a se schimba clasa infracțiunii.

Ori legiuitorului nu i se poate și nu trebuie să i se atribue această inconsecvență, fiindcă însăși opera sa ne dovedește că întotdeauna legiuitorul și-a respectat criteriul variind clasa infracțiunilor după clasa pedepselor în raport cu aceeași activitate ilicită penală.

Intr'adevăr, dacă legiuitorul ar fi admis sistemul calificărilor de clasă *tipice* și *invariabile*, adică ar fi pornit dela ideea că un fapt sancționat de legea penală trebuie să aparțină totdeauna aceleiași clase de infracțiuni oricari ar fi circumstanțele extrinseci cari modifică obiectivitatea lui juridică, atunci desigur că nicăeri în opera sa nu am întâlni același fapt (ca obiectivitate materială) plasat când în clasa crimă, când în clasa delict. Ori tocmai contrariu stă de-a lungul întregului cod penal, vădind astfel că legiuitorul nu a admis calificările de clasă tipice și invariabile, ci din potrivă pentru același fapt a variat clasa după cum variază gravitatea pedepsei cuvenite. Astfel de pildă: distrugerea este crimă în art. 73, 85, 355, 370 c. p., este delict în art. 140, 203, 206, 338, 352-6, 367 și 373 c. p. și este contravențiune în art. 385 no. 11, 393 no. 1-4, 9-11 și 396 no. 3. Tot astfel lovirea și răniile pot fi: crimă în art. 241, 243 și 186 c. p., delict în art. 238-240 și 184 c. p. și contravențiune în art. 238 alin. 2. Exemple sunt foarte numeroase.

Așa dar o primă concluziune, legiuitorul nu a admis calificările de clasă *tipice* și *invariabile*, ci a admis ca aceste calificări să varieze după *obiectivitatea juridică* a fiecărei activități ilicite penale, adică după circumstanțele extrinseci ale faptului material, de natură a modifica *gravitatea lui juridică*.

Dar mai mult, chiar atunci când obiectivitatea juridică a rămas aceeași, încă legiuitorul a evitat calificările de clasă invariabile, făcând ca același fapt să schimbe de clasă după circumstanțele extrinseci cari

modificau numai *gravitatea lui materială*. De pildă: atentatul la pudoare cu violență e crimă dacă victima e mai mică de 15 ani și delict când victima a trecut de această vârstă (art. 264 c. p.); sechestrarea de persoane e crimă dacă a durat peste o lună și e delict în caz contrar (art. 272 și 273 no. 2 c. p.); rebeliunea dacă s'a comis de mai mult de 3 mși înarmați e crimă, dacă sunt mai puțini e delict (art. 172-3 c. p.) și alte multe exemple.

Deci a doua concluziune, legiuitorul nu a admis nici în cadrul aceluiași fapt, cu aceeași obiectivitate juridică, calificările de clasă invariabile.

Așa dar, ori de câte ori legiuitorul a avut în vedere vreo situațiune, cauză sau circumstanță care modifică gravitatea unui fapt, nu a ezitat de a schimba clasa acelui fapt.

Dar legiuitorul nu putea să însire în raport cu fiecare infracțiune toate circumstanțele modificatoare și nu trebuia să facă acest lucru mai ales atunci când aceste circumstanțe erau generale, adică posibile pentru toate infracțiunile, fiindcă atari circumstanțe trebuiesc prevăzute printr'un text unic și de generală aplicațiune, iar nu în mod separat și repetit sub fiecare infracțiune. Legiuitorul respectând această regulă de tehnică legislativă și înscriind în cod anumite circumstanțe sub formă generală și prevăzând iarăși în mod general efectele lor modificatoare asupra pedepsei, înseamnă oare că el, legiuitorul, nu a mai păstrat în raport cu aceste circumstanțe corelațiunea dintre calificarea de clasă a infracțiunii și clasa pedepsei impuse de lege? Desigur că nu! fiindcă efectele unei cauze modificatoare nu depind de locul unde ea este așezată în cod. Dacă legiuitorul de ex. ar fi prevăzut în secțiunea privitoare la omor, că omorul săvârșit în stare de provocare se pedepsește cu închisoare dela 6 luni la 2 ani sau că omorul săvârșit de un minor se pedepsește cu închisoarea corecțională, atunci nimeni nu ar fi tăgăduit că în aceste cazuri omorul este un delict; dar fiindcă legiuitorul a prevăzut scuza provocării și a minorității prin texte generale — așa cum într'o bună tehnică legislativă trebuie să se facă — nu se mai admite cu aceeași neezitare că în aceste cazuri avem un delict iar nu o crimă. Ori, desigur că e absurd și neștiințific a susține că deși efectele rămân aceleași cu privire la pedeapsă, ele însă variază cu privire la clasificarea infracțiunii, după cum scuza e prevăzută în mod particular sau în mod general.

În al doilea rând spuneam că a admite că prin expresiunea „*ce se pedepsește de lege*” din art. 1 c. p. legiuitorul s'a raportat numai la tariful ordinar, ar însemna să ajungem la concluziunea că atunci când intervin circumstanțe sau cauze modificatoare de pedepse, faptul *ce se pedepsește* cu altă pedeapsă decât cea prevăzută de tariful ordinar *nu se pedepsește de lege*. Dar atunci de cine se pedepsește un atare fapt? Tot de lege, și numai de lege fiind că art. 2 c. p.

spune că nici un fapt nu se va pedepsi, dacă pedeapsa nu este hotărâtă de lege și deci toate pedepsele și toate modificările lor sunt dela lege. Când legea schimbă pedeapsa unui fapt pentru o anumită cauză, înseamnă că acel fapt se *pedepsește de lege* cu pedeapsa modificată și deci clasa lui conform art. 1 nu poate fi decât clasa acelei pedepse modificate.

Deși această soluțiune se impune ca singura conformă sistemului adoptat de legiuitor, totuși doctrina franceză a privit chestiunea ca susceptibilă de discuțiuni.

De aci trei teorii. O prima teorie, susținută de unii autori mai vechi și astăzi aproape abandonată, este aceea în care se refuză circumstanțelor sau cauzelor modificatoare de pedeapsă vre o înrâurire asupra calificărei de clasă; infracțiunile rămânând invariabil calificate după tariful ordinar (v. *Bertauld*, Cours, p. 621; *Le Sellyer*, Traité de l'action publique, etc. II, no. 544; *Villey*, Cours, p. 251; *J. A. Roux*, Cours, p. 66).

A doua teorie, susținută de cei mai mulți autori, admite că circumstanțele legale (scuze atenuante) modifică și calificarea de clasă a infracțiunii, fiindcă în aceste cazuri *însăși legea* pedepsește faptul cu o altă pedeapsă decât cea din tariful ordinar. Dimpotrivă circumstanțele atenuante judiciare nu au nici o înrâurire asupra calificării de clasă, fiindcă ele nu sunt direct aplicate de lege, ci sunt lăsate la aprecierea judecătorilor. (v. *Garraud*, Traité, ed. 3, vol. II, p. 550 și 751; *Garçon*, Code pén. annoté, art. 1 no. 42; *Normand*, Cours, no. 923; *Degois*, Traité, no. 1071; *Tanoviceanu*, Tratat, II, p. 25).

În fine într'o a treia teorie se susține că orice cauză sau circumstanță modificatoare de pedeapsă, deci și circumstanțele atenuante judiciare atrag modificarea calificărei de clasă a faptului penal, deci că această calificare se rapoartă nu la *tariful ordinar* ci la pedeapsa concret aplicată. (v. *F. Hélie*, Instr. crim. II, nr. 1057; *Vidal et Maguol*, Cours, p. 99; *I. I. Haus*, Droit pénal, II, nr. 1330—1 p. 530; *Thiry*, Cours, nr. 170—3).

Toate aceste teorii le'am expus pe larg în *Tratatul Tanoviceanu*, vol. II, p. 25 și următoare, pronunțându-ne pentru ultima teorie (vezi și studiul nostru: Calificarea legală sau judiciară în Revista Penitenciară, VIII, p. 91).

* * *

Revenind la chestiunea soluționată de Inalta Curte prin deciziunea ce adnotăm, și anume dacă faptele cari pentru adulți sunt crime, rămân tot crime atunci când intervine scuza minorității, răspunsul variază după teoria pe care o acceptăm. După prima teorie mai sus arătată, scuza minorității nu va schimba calificarea. Dimpotrivă după celelalte teorii scuza minorității face ca faptul care pentru adulți este o crimă să devină delict când e săvârșit de un minor, fiindcă minorul nu se pedepsește de lege cu pedepse criminale.

Faptele minorului fiind după aceste din urmă te-

orii delict, acțiunea publică se prescrie în termenul prevăzut pentru delict: „*En conséquence, lorsque le jury a déclaré le crime excusable, l'accusé peut invoquer et la Cour doit même admettre d'office la prescription si trois années* (în Franța prescripția p. delict e de 3 ani) *se sont écoulées sans poursuites. Dans cette hypothèse, en effet, c'est la loi elle-même qui punit de peins correctionnelles l'infraction, qui des lors n'est plus qu'un délit. La même règle sera appliquée par exemple si l'on suppose qu'un crime, commis depuis plus de trois ans est reproché a un mineur*” (*Garraud*, op. cit. II, p. 550 și la fel ne'am pronunțat în *Tratatul Tanoviceanu*, II, p. 27—8 și vol. I, p. 715).

Dar dacă cu privire la celelalte scuze chestiunea calificărei de clasă a faptelor penale în cazul când intervin atari scuze poate fi discutată, credem însă că în ceiace privește scuza minorității orice discuțiune — mai ales în legiuirea noastră — este forțată și lipsită de consistență.

Intr'adevăr, pe când celelalte scuze nu intervin în aplicațiunea practică exclusiv *ope legis*, ci în urma unei aprecieri judecătorești care poate primi sau refuza scuza propusă, dimpotrivă scuza minorității este imperativă și nesusceptibilă de apreciere, așa încât atunci când legea pedepsește pe minori numai cu pedepse corecționale, implicit conform art. 1 c. p. faptele minorului nu pot fi decât delict, judecătorii neavând nici o latitudine de a modifica această calificare, intima lor convingere nefiind chemată să decidă asupra acordărei diminuantei ca în cazul celorlalte scuze.

Dar legislațiunea noastră mai prezintă o particularitate, care face ca discuțiunea să fie categoric curmată, în privința calificărei de clasă a faptelor săvârșite de minor.

La noi art. 105 din Constituțiunea nouă, ca și din cea veche, prevede că: „*Juriul este statornicit în toate materiile criminale*”.

Pe dealtă parte art. 65 c. pen. dispune că minorii sunt totdeauna judecați de tribunalele corecționale. Legiuitorul constituent de la 1866, și cu un cuvânt mai mult cel de la 1923, cunoșteau dispozițiunea art. 65 c. p. (codul penal a intrat în vigoare la 1865) și totuși nu au prevăzut în art. 105 din Constituțiune că, prin excepțiune de la regula generală pe care o înscriau în acel text, minorii cari au săvârșit crime vor fi judecați de tribunalele ordinare, iar nu de jurați, așa cum au prevăzut excepțiunile pentru unele infracțiuni de presă și pentru răspunderea penală a miniștrilor.

Lipsa unei atari excepțiuni cu privire la minori în art. 105 din Constituțiune conduce la următoarea alternativă: 1) În sistemul legiuirii noastre fapte calificate crime pentru adulți sunt totdeauna delict pentru minori și deci legiuitorul constituent știind acest lucru nu a prevăzut, și nu a avut nevoie să mai prevadă, că prin excepție de la regula din art. 105 crimele comise de minori nu se judecă de jurați, fiind-

că nu există atari crime. Deci legiuitorul constituțional a confirmat implicit că faptele minorului nu pot fi niciodată crime. 2) În sistemul legiuierei noastre faptele calificate crime pentru adulți sunt crime și atunci când sunt săvârșite de minori și întrucât legiuitorul constituant nu a prevăzut pentru crimele comise de minori o excepțiune de la competența exclusivă și de ordin constituțional a juriului, înscrisă în art. 105, înseamnă că a abrogat implicit art. 65 c. p. care a devenit neconstituțional și deci minorii urmează a fi judecați și ei de Curtea cu jurați, căci altfel s'ar violă art. 105 din Constituțiune.

În această alternativă ne pronunțăm categoric contra celei de a doua ipoteză, fiindcă nu e admisibil ca jumătate de veac (de la 1866—1923) să se fi încălcat art. 105 din vechea Constituțiune, supunându-se crimele comise de minori (căci conform acestei ipoteze minorii comit crime) tribunalelor corecționale, deși acest text spuneă precis că *juriul* este competent în toate materiile criminale, și nimeni să nu fi protestat, după cum nu e admisibil ca legiuitorul constituant din 1923 să nu fi curmat această practică neconstituțională prevăzând expres că prin excepție dela regula înscrisă în art. 105 crimele comise de minori vor fi de competența tribunalelor corecționale. Ori, e greu, sau mai bine zis imposibil de explicat, în ipoteza că minorul comite crime, de ce nimeni nu a protestat în 53 de ani arătând că se calcă Constituțiunea când se supun crimele comise de minori tribunalelor, după cum e absurd și nedrept să se atribuie legiuitorului constituant ignorarea legilor și stărilor de fapt strâns legate de dispozițiunile pe cari le înscrisă în pactul fundamental al Țării, învinuindu-l fie că a săvârșit o omisiune atât de gravă ca aceea de a nu fi exceptat de la competența juriului crimele comise de minori, fie că a comis greșeala de a fi abrogat art. 65 c. p. în disprețul tuturor considerațiunilor cari au impus regula din acest text, considerațiuni cari și-au păstrat toată importanța lor mai ales în sistemul legiuirilor moderne.

Dimpotrivă acceptând prima ipoteză nu putem reproșa nimic nici juriștilor cari au practicat jumătate de veac în urmă, nici legiuitorului constituant, fiindcă această ipoteză nu presupune nici omisiuni, nici greșeli, nici ignorarea stărilor de fapt și de drept.

Ori, e o regulă elementară, ca atunci când interprețul se găsește în fața unei alternative, el trebuie fără ezitare să primească ipoteza care conduce la concluziunea că legea este corectă, și să respingă ipoteza care nu se poate justifica decât presupunând că legea este greșită.

Iată de ce socotim că în sistemul legiuierei noastre însuși legiuitorul constituant a confirmat că faptele socotite crime pentru adulți sunt delictive când sunt comise de minori, și iată de ce aprobăm în totul deciziunea de mai sus a Inaltei Curți de Casație prin care s'a adoptat acest punct de vedere.

VINTILĂ DONGOROZ.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. III

Audiența dela 4 Decembrie 1929

Președinția D-lui I. STĂNESCU-BUZĂU, Consilier
Deciziunea Comercială No. 195

Obligațiune. Publicitate. Magazin având mărfuri de vânzare pe preț curent. Societate anonimă. Prepus. Mandat tacit. Angajamente depășind puterile statutare exercitate mult timp și executate de patron. Opozabilitate. Vânzare comercială. Neexecutare de vânzător. Acțiune în executare și subsidiar reziliere. Inaplicabilitatea art. 67 cod. com. Inutilitatea ofertei plății prețului. Daune. Stabilire. Vânzarea în cont nu e necesară. Quantumul nu e cel din ziua când urma să se execute obligația ci dauna efectivă dacă vânzătorul cu rea credință întârzie executarea și apoi n'o mai face de loc.

Când un comerciant are depozit de desfacere de băuturi spirtoare și vinuri, vânzarea unei cantități de un vagon țuică din disponibilitățile sale pe prețul curent nu poate fi considerată ca o operație nouă intervenită între prepusul comerciantului și cumpărător, ci ca o confirmare a acceptării de către cumpărător a poliției făcute de comerciant prin faptul că are de vânzare marfă pe prețul curent.

În afară de mandatul expres conferit prin statute, nimic nu împiedică societățile anonime să acorde și mandate tacite a căror existență în materie comercială se poate dovedi cu orice mijloc de probă. Când societățile anonime în mod curent execută obligațiile derivând din activitatea zilnică a prepusului lor, și nu i-au nici o măsură de desavuare publică a acestei activități, nu pot opune terților restrângerile de puteri ce ar rezulta din statute contrazise de activitatea continuă în fapt.

Când cumpărătorul cere în justiție executarea vânzării și nu mai în subsidiar rezilierea cu daune, iar marfa — țuică — trebuie în prealabil gradată, cotată și gustată, nu este locul a se aplica art. 67 cod. com. privitor la oferta reală de plata prețului.

Pentru stabilirea daunelor suferite nu este absolut necesară cumpărarea în cont, quantumul putându-se proba cu orice mijloace de dovadă.

Cu atât mai mult nu poate fi obligat la cumpărarea în cont cumpărătorul care cere în justiție executarea contractului și numai în caz de refuz de executare, rezilierea și daune.

Cifra daunei nu e cea din ziua când urma să se execute obligația, ceace nu s'a făcut, ci efectivă daună constatată la pronunțarea deciziei dacă vânzătorul cu rea credință întârzie executarea și apoi n'o mai face de loc.

Curtea,

Asupra apelurilor făcute pe de o parte de reclamantul Solomon Barasch, și pe de altă parte de pârâta Societatea de Vinuri „Drăgășani” în contra sentinței comerciale cu No. 1209 din 928, a Tribunalului Ilfov Secția II Comercială, al cărui dispozitiv are următoarea cuprindere:

„Admite în parte acțiunea intentată de Solomon Barasch, în contra pârâtei Societatea Anonimă Comercială de Vinuri „Drăgășani” prin reprezentanții săi legali, cu petiția înreg. la No. 7228 din 927.

„Obligă pe pârâta să predea reclamantului un vagon de 1.000 decalitre țuică recolta 1926, cu prețul de lei 6 și 10% centigradul, iar în caz de nepredare a mărfii, să plătească reclamantului diferența de preț în sumă de 240.000 lei (două sute patruzeci mii) oșebit suma de lei 20.000 (douăzeci mii) cu titlul de daune pentru paguba ce i-a cauzat nepredându-i la timp marfa, plus 3.000 (trei mii) lei cheltueli de judecată. Diferența de preț și suma daunelor cu procent

legal dela data acțiunii — 18 Martie 1927 și până la achitare”.

Având în vedere că din actele și lucrările de la dosar cum și din concluziunile scrise depuse de părți în sensul cărora au susținut oral, rezultă că faptele în acest proces stau astfel:

Prin scrisoarea cu data 9 Iunie 1926, reclamantul S. Barasch, negustor angrosist de băuturi spirtoase din București Bulevardul Maria No. 24, a cumpărat dela pârâta Societatea Anonimă de Vinuri „Drăgășani” cu sediul în București, Str. Sf. Ștefan No. 14, un vagon țuică și cu prețul de lei 6,50 centigradul în caz de aprobare pe credit, sau lei 6,10 centigradul dacă plata ar urmă să se facă în numerar la primirea mărfii.

În această scrisoare se dă reclamantului o confirmare scrisă semnată pentru pârâta Societatea de Vinuri „Drăgășani” de Directorul acesteia d-l H. Weber, pârât în acest proces.

Societatea pârâtă nu a predat marfa, deși reclamantul a pus-o în întârziere atât cu scrisoarea din 17 Iunie 1926, cât și în urmă cu notificarea din 15 Iulie 1926. La această din urmă notificare, pârâta a răspuns la 31 Iulie 1926 că ar fi vândut marfa numai sub condiția aprobării centralei și că centrala a refuzat aprobarea.

Reclamantul văzând că pârâta refuză să-i predea marfa, a cerut și s'a efectuat mai întâi o anchetă în futurum de către Tribunalul Ilfov Secția I Comercială; și apoi la 18 Martie 1927, a chemat în judecată pe pârâta prin reprezentanții săi legali, spre a fi obligată: 1) să predea un vagon de una mie decaltri țuică recolta 1926, cu prețul de lei 6,10 centigradul; 2) să plătească cu titlu de daune suma de lei una sută cincizeci mii, pentru paguba ce i-a cauzat nepredându-i la timp marfa, din care cauză a pierdut clienții și a fost lipsit de beneficiul ce ar fi avut prin continuarea operațiunilor sale comerciale; iar în cazul în care în termen de 24 de ore dela primirea somației însoțită de copia titlului executoriu al hotărârei definitive nu va fi executat predarea mărfii, condamnarea să fie la plata sumei de cinci sute mii lei, reprezentând diferența de preț și daunele cauzate. Mai departe a arătat prin acțiune, că în drept și-o bazează pe dispozițiunile art. 998, 969 și 1084 din codul civil și pe textele referitoare la executarea obligațiilor invocând în dovedire actele și probele ce va administra.

A chemat în acelaș timp în judecată și pe Heinrich Weber, cel care a primit comanda mărfii în numele societății pârâte, spre a răspunde solidar cu aceasta.

În urma probelor administrate de părți, tribunalul pentru motivele arătate în sentința apelată, al cărui dispozitiv e reproduș mai sus, — a admis în parte acțiunea și numai față de Societatea pârâtă.

În contra acestei sentințe s'a făcut apel de ambele părți, ale căror motive invocate de fiecare se vor arăta și discutate mai la vale.

Pe lângă probele administrate de părți la prima instanță, apelanta-pârâtă a cerut înaintea Curții și i s'a admis în ședința dela 15 Februarie a. c., în mod preparator și probator, proba cu martori asupra următoarelor puncte: 1) cine angajează societatea; 2) calitatea și rolul lui Weber în societate; 3) că, convenția din scrisoarea dela 9 Iunie 1926 a fost încheiată sub rezerva aprobării centralei, nu numai în ce privește creditul, ci și chiar a vânzării în general; 4) că înțelegerea părților pentru un vagon zece vase țuică din scrisoarea dela 9 Iunie 1926, reprezintă 800—900 decaltri țuică, iar nu una mie decaltri; 5) care a fost tăria mărfii conform înțelegerii și 6) cum a putut reclamantul pierde clienții, căci a avut țuică în depozit. S'a admis în acelaș timp și reclamantului contra probă, cum și pentru Weber, iar martorii ce apelanții au propus, s'au ascultat de d-l consilier.

Având în vedere în ce privește apelul făcut de pârâta Societatea Anonimă de Vinuri „Drăgășani”.

Având în vedere că aceasta prin apelul său, astfel cum l-a desvoltat oral înaintea Curții în sensul notelor scrise depuse la dosar, a opus la acțiunea reclamantului S. Barasch, următoarele motive, în rezumat:

- 1) Că între dânsa și reclamant nu a existat raport juridic, de oarece H. Weber nu a putut angaja Societatea;
- 2) Că nu se poate cere rezilierea convenției, întrucât reclamantul nu a făcut oferta reală de plata prețului;
- 3) Că nu se datoresc daune, fiindcă nu s'a făcut cumpărarea în cont, și că în orice caz se datorește numai diferența de preț dela data actului la epoca în care trebuia să se facă predarea;
- 4) Că s'a vândut numai opt sute decaltri și nu una mie;
- 5) Că nu s'a dovedit de reclamant că ar fi avut daune rezultate din pierderea clientelei.

Asupra primului motiv:

Având în vedere că este stabilit cum că între părți a intervenit la 9 Iunie 1926 înțelegerea scrisă semnată de Weber pentru Societatea-pârâtă cu următorul cuprins:

„Prin prezenta vă confirmăm că v'am vândut sub rezerva aprobării centralei noastre un vagon zece vase țuică de prune fără defect, Centrala noastră va aproba cât privește numai creditul și cu prețul lei 6,50 centigradul predat franco gara Filaret. Plata se va face contra accept după 90 zile. Vasele goale le veți înapoiă timp de opt zile dela primirea mărfii. În caz că centrala noastră nu vă acordă creditul, vă obligați a prelua marfa contra netto casa cu prețul de lei 6,10 centigradul. Plata la primirea mărfii. Marfa se va predă până la 10 Iulie a. c. (1926); țuica va fi direct de la locul de producție, adică dela Pătârlagele sau Malul cu Flori”.

Având în vedere că în privința acestui act, astfel redactat, apelanta-pârâtă, în ședința dela 14 Noembrie a. c., când a avut loc desbaterile în acest proces, a ridicat mai întâi obiecțiunea cum că expresiunea: „Că Centrala noastră va aproba cât privește numai creditul” ar fi intercalată, și că deci constituie un falș din partea reclamantului Barasch.

Având în vedere însă că Curtea cum constată jurnalul No. 7420 din acea zi, a respins cererea de înscriere în falș formulată de reprezentanții apelantei-pârâte, pe motiv că un atare mijloc de probațiune nu l-a invocat prin petițiunea sa de apel, cum și pentru motivul că apărătorii săi n'au prezentat în aceasta o imputernicire specială de a se înscrie în falș.

Având în vedere că de altfel existența actului în întregime lui, așa cum e reproduș mai sus, este probat cu depunerea martorului Marius Rosenberg din serviciul chiar al apelantei-pârâte, căci acest martor în depozițiunea sa a afirmat că s'a cerut de reclamantul Barasch lui Weber să precizeze că vânzarea este fixă și numai întrucât privește creditul se cere aprobarea centralei.

Având în vedere că acest fapt reese și din celelalte acte și complexul depozițiilor martorilor ascultați în cauză și anume: că operațiile de mică importanță, ca cea care face obiectul procesului de față, intră în sfera activității normale a lui Weber în calitate de funcționar al apelantei-pârâte, așa încât este explicabil ca să nu fi fost nevoie de o aprobare a centralei în sensul cum se pretinde de Societatea-pârâtă;

Că dar, constatându-se că acea înțelegere a intervenit cu conținutul mai sus reproduș, rămâne a se examina dacă este opozabilă Societatea-pârâtă.

Având în vedere că în discuție nu poate fi vorba de o obligație inițială încheiată de Weber pentru pârâta Societatea „Drăgășani” cu reclamantul Barasch, ci mai de grabă de confirmarea unei obligații care determină însăși situația de fapt și de drept a părților.

Având în vedere că în adevăr din complexul depozițiilor martorilor și celelalte acte aflate la dosar și din însăși recunoașterea lui H. Weber prin întâmpinarea făcută în apel, se constată că apelanta pârâtă având un depozit de desfacere în engros de băuturi spirtoase și vinuri, Weber avea un rol de conducător la acel depozit, căci acesta vindea frecvent mărfuri în cantitatea și de valoarea celei ce formează obiectul acestui litigiu.

Că așa fiind, vânzarea unei cantități de un vagon țuică din disponibilitățile pe cari Societatea-pârâtă le are angajate la diferite podgorii pe prețul curent, nu poate fi condin disponibilitățile pe cari Societatea-pârâtă le are angajate la diferite podgorii pe prețul curent, nu poate fi considerată ca o operație nouă intervenită între reclamantul Barasch și Societatea-pârâtă prin Weber, ci ca o confirmare a acceptării de către reclamant a policitației făcute de Societatea pârâtă cum că are magazin și depozit de băuturi spirtoase spre desfacere cu prețuri indicate pentru angroșiști; iar H. Weber după cum s'a stabilit mai sus, avea însărcinarea de a lua vin dela angroșiști.

Considerând că chiar în ipoteză s'ar fi făcut o operație nouă încheiată de Weber în numele Societății-pârâte, încă aceasta nu poate pretinde că o atare operație nu i-ar fi opozabilă întrucât Weber nu are dreptul conform Statutelor Societății să angajeze singur, de vreme ce, în afară de mandatul expres conferit prin statute, nimic nu împiedică Societățile Anonime să acorde și mandate tacite, a căror existență, mai ales în materie comercială, se poate dovedi cu orice mijloc de probă; or, în speță calitatea lui Weber de a lucra în numele Societății-pârâte, reese în mod evident din depozițiunile martorilor: A. Ilie, Iancu Bercoșvici, Marius Rosenberg și alți martori cari sa'u mai ascultat în cauză.

Considerând că de altfel Societățile Anonime cari în mod curent execută obligațiunile derivând din activitatea zilnică a unui prepus a lor, nu poate opune terților restrângerile rezultând din statute, atunci când nu au luat nici o măsură de desavuare publică a acestei activități îndelungate, în care caz Societățile au obligația să execute actele încheiate de reprezentanții săi, contrar sunt răspunzătoare față de terți de bună credință.

Considerând că în speță și din complexul depozițiilor de martori și în special a martorilor: Haimovici, Pavel Georgescu și Manjoc și chiar a martorului Predingher procurist la Societatea-pârâtă, se stabilește în fapt că Weber în mod obișnuit efectua vânzări, plăți și încasări de valoarea celei ce formează litigiul de față; Că chiar posterior înțelegerii care face obiectul acestui proces și chiar în timpul judecării procesului, Weber în calitatea arătată a continuat să propună vânzări de vinuri până ce și reclamantului Barasch; că, cu toate acestea membrii Consiliului de Administrație ai Societății-pârâte nu numai că n'au luat măsuri contra lui Weber deși acesta a afirmat în întâmpinarea în apel că a procedat legal și obligând Societatea în afacerea Barasch, — ci dimpotrivă, L-au menținut și-l menține și azi în serviciul Societății, ratificând astfel faptele sale, ceea ce denotă o recunoaștere a convenției dintre dânsa și reclamant.

Considerând dar că oricum s'ar califica fundamentul juridic al obligației dintre reclamant și Societatea-pârâtă, este cert că aceasta este obligată a executa înțelegerea din 9 Iunie 1926 și că nimic nu justifică în mod legal încercarea sa de a nu și-o executa.

Că deci, primul motiv de apel al pârâtei Societatea de vinuri „Drăgășani” este neîntemeiat.

Asupra motivului II de apel:

Având în vedere că prin acest motiv de apel se susține de Societatea-pârâtă că reclamantul Barasch nu putea cere rezilierea convenției, întru cât acesta n'a făcut oferta reală de plata prețului.

Având în vedere că și acest motiv de apel este neîntemeiat față cu textul precis al scrisoarei din 9 Iunie 1926, care formează convențiunea părților și a cărei valabilitate s'a stabilit cu ocazia discutării primului motiv de apel așa încât art. 67 din codul comercial la care Societatea-pârâtă se referă, nu-și are aplicațiunea în speță, de oarece reclamantul a declarat că acceptă și acum executarea contractului, dar că cererea de reziliere și daune a formulat-o numai în mod subsidiar, conform regulilor generale ale codului civil, în cazul în care Societatea-pârâtă persistă în a nu voi să execute obligația sa. Or aceasta a refuzat executarea obligației, ceea ce denotă că preferă soluția plății daunelor.

Considerând că de altfel în fapt în cazul de față nici nu s'ar putea cere cumpărătorului — reclamantul Barasch — să depue cu anticipație prețul unei mărfi a cărei predare i s'a refuzat în mod expres, așa că depunerea prețului ar fi inutilă — fiindcă ar trebui mai întâiu ca țuica să fie gradată, cotate și gustată, spre a se constata dacă corespunde înțelegerii.

Că deci, și motivul al doilea Curtea îl găsește neîntemeiat.

Asupra motivului III de apel:

Având în vedere că prin acest motiv de apel Societatea-pârâtă susține că nu datorează daune, fiindcă nu s'a făcut cumpărarea în cont și în orice caz se datorește diferența de preț între prețul la data contractării și cel din ziua în care marfa urmă să fie predată.

Considerând că cumpărătorul nu este neapărat obligat a face cumpărarea în cont prevăzut de art. 68 cod. com. care este numai unul din mijloacele de dovadă a daunelor, putând-o proba în orice altfel, în cazul în care cere rezilierea convenției și despăgubiri din culpa vânzătorului;

Că, cu atât mai mult nu poate fi obligat la cumpărarea în cont cumpărătorul de bună credință care cere în justiție executarea contractului și numai în caz de refuz de executare rezilierea cu daune.

Considerând că în speță cumpărătorul — reclamantul Barasch — a cerut executarea convenției, și cum vânzătoarea — Societatea-pârâtă — nu are acțiune în rezilierea vânzării rămânând pentru dânsa obligația de executare, iar dauna rezultând din refuzul cu rea credință de a-și executa obligațiunea, daunele nu se pot stabili decât în momentul închiderii debaterilor ultimei instanțe de fond.

Considerând că ar fi, de altfel, și neechitabil ca vânzătorul care cu rea credință refuză executarea din cauză că prețul mărfii a crescut, să lipsească pe cumpărător de beneficiul legitim ce ar rezulta pentru aceasta din obținerea efectivă a mărfii și să poată evita executarea convenției printr'o plată de daune reduse;

Că, după cum s'a arătat mai sus — și rezultă în mod evident din complexul probelor, administrate în cauză, Societatea-pârâtă, a împiedicat pe reclamant de a-și obține pe altă cale marfa cerând acestuia, prelungirea termenului predării; apoi, o majorare a prețului din cauza scumpirii transportului cu căruța ce urmă să se aducă marfa și în fine după nereușite încercări de schimbări a operațiunilor comerciale, a refuzat predarea, tergivescând procesul în ambele instanțe.

Că în această situațiune Societatea-pârâtă, fără temeii mai susține cum că prețul mărfii poate fi calculat la data convenției inițiale pentru predare, pe când ea însăși a împiedecat-o la timp;

Că prin urmare și acest al treilea motiv de apel e neîntemeiat.

Asupra motivului IV de apel, prin care se susține că s'ar fi convenit a se vinde 800 deca de țuică și nu 1.000 (una mie).

Având în vedere că o atare susținere este inexactă în fapt, de oarece înțelegerea de la 9 Iunie 1926 se referă la

zece vase cu țuică și apoi capacitatea acestor vase cum că în adevăr este de una mie decalitri a confirmat-o și martorii: Fucke, Benker Strulovici, cum și chiar martorul Rosenberg din serviciul Societății-pârâte.

Că deci și acest al patrulea motiv de apel este neîntemeiat.

Că dar, pentru considerațiunile arătate mai sus, cum și pentru motivele din sentința apelată, pe cari Curtea le adoptă, în ce privește cele patru motive de apel invocate de Societatea-pârâtă și discutate până aici, Curtea găsește că tribunalul, din acest punct de vedere bine a admis acțiunea reclamantului Barasch.

Având în vedere că în afară de cele patru motive de apel cari s'au găsit neîntemeiate de Curte, Societatea-pârâtă a mai invocat și un al cincilea motiv de apel și anume că greșit tribunalul a mai acordat reclamantului și suma de douăzeci mii lei cu titlu de daune.

Având în vedere că acest capăt de cerere reclamantului S. Barasch și-l întemeiază pe împrejurarea că din cauza că nu i s'a predat marfa la timp de către Societatea-pârâtă, a avut pagubă prin aceea că a pierdut clientela care nu a găsit țuică la depozitul său.

Având în vedere însă că dovada unor asemenea daune, nu s'a făcut cu nimic.

Că așa fiind acest al cincilea motiv de apel este întemeiat, așa că numai din acest punct de vedere apelul Societății-pârâte are a fi admis, și în consecință a o apăra de plata acestei sumi dedouăzeci mii lei.

Având în vedere în ce privește apelul reclamantului S. Barasch.

Având în vedere că acesta prin apelul său, astfel cum l-a dezvoltat oral în instanță în sensul notelor scrise scrise ce a depus la dosar, a invocat următoarele motive de apel: 1) Că greșit tribunalul i-a admis numai în partea acțiunea, neacordându-i echivalentul real și dovedit al daunei ce a suferit; 2) Că tribunalul nu a precizat, cum a cerut, că echivalentul în numerar să-i fi plătit dacă în 24 de ore de la somația de executare nu i se va fi predat țuica în natură; 3) Că cheltuelile de judecată ce i s'a acordat, nu acoperă nici măcar pe cele de timbru și procedură și nici onorariul de avocat; și 4) că tribunalul nu s'a pronunțat asupra cererii de a fi condamnată Societatea-pârâtă solidară cu pârâtul H. Weber.

Având în vedere că în ce privește primul motiv de apel privitor la quantumul daunelor, Curtea s'a pronunțat deja la discutarea motivelor apelului Societății-pârâte, și, după cum s'a arătat mai sus, s'a găsit că acest capăt de cerere din acțiunea reclamantului, nu e dovedit și l-a respins.

Având în vedere motivul al doilea de apel pe care Curtea îl găsește neîntemeiat, de oarece era inutil ca tribunalul să dispună ca echivalentul în numerar al condamnățiunei să fie plătit dacă în 24 de ore dela somația de executare nu se va fi predat țuica în natură, căci acest termen este cel prevăzut de procedura civilă pentru executări, încât este dela sine înțeles că în caz de nepredare a mărfii în 24 de ore, reclamantul va fi îndreptățit a executa pentru suma acordată cu titlu de indemnizație apreciată just de tribunal la prețul dovedit cu certificatele și probele cu martori pentru cantitatea cumpărată și o țuică normală a țuicii împreună cu dobânzile legale până la achitare, așa precum tribunalul a hotărât.

Că de asemenea se găsește neîntemeiat și motivul al treilea de apel privitor la cheltuelile acordate de prima instanță, întrucât reclamantul nu a făcut dovadă, astfel cum prevede procedura civilă, că ar fi avut cheltueli mai mari de cât suma ce i s'a dat de tribunal prin apreciere.

Având în vedere că și motivul ultim de apel este neîntemeiat, fiindcă tribunalul a respins acțiunea contra lui Weber pe care după ce s'a stabilit mai sus, l-a socotit că a lucrat în numele și pentru Societatea-pârâtă, singura obligată față de reclamant prin fapta sa.

Având în vedere că astfel fiind, apelul reclamantului devine nefondat și urmează a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Consilier I. A. Licu, Curtea, admite în parte apelul etc.

(ss) I. Stănescu-Buzău, A. Bogdan, Al. Licu.

Prim-Grefier (ss) St. Ștefănescu.

NOTA. — Din deciziunea de mai sus, se desprind trei chestiuni principiale, asupra cărora ne propunem a face câteva observațiuni:

1. Dacă o societate, indiferent de forma ei, poate sau nu să fie valabil angajată și de o persoană străină de societate, care nu e investită cu calitatea de reprezentant legal al societății, neavând deci conform statutelor sau actului constitutiv o semnătură socială?

2. Dacă pentru a se obține rezilierea unei vânzări comerciale, este necesară în prealabil oferirea prețului vânzării?

3. Dacă pentru a avea dreptul la daune-interese, cumpărătorul trebuie să recurgă la executarea coactivă?

* * *

1. Soc. anonimă de vinuri „Drăgășani”, posedă diverse depouri de băuturi conduse de funcționari proprii.

Aceste depouri aflându-se în diverse localități, de departe de sediul societății, funcționarii respectivi printre altele atribuțiuni, trebuia s'o aibă și pe aceea de a contracta valabil cu clienții, în condițiunile de preț și credit, stabilite de societate.

A se susține că acești funcționari nu aveau alt rol decât acela de a recruta clienții, sau a transmite spre aprobare centralei, comenzile lor, înseamnă a acuza pe conducătorii societății de o totală lipsă de capacitate în organizarea desfacerii mărfurilor ei, căci a subordona încheierea unei vânzări de aprobarea organelor centrale, este a nesocoti promptitudinea și rapiditatea inerentă transacțiilor comerciale.

S'a obiectat că vânzarea încheiată de funcționarul societății nu angaja societatea deoarece conform statutelor, orice act, ca să oblige societatea trebuia să poarte două semnături și nu una și deci vânzarea încheiată de Weber nu era definitivă, fiind supusă aprobării sau ratificării centralei.

Această obiecțiune este neserioasă și nejuridică și se datorește confuziunii ce se face între dreptul reprezentanților legali ai unei societăți de a se servi de un prepus și prohibițiunea de a restrânge sau modifica semnătura socială, violând prevederile statutare în această privință.

Intr'adevăr, reprezentanța societăților este exercitată în mod obișnuit, pentru o mai ușoară explicație a ei, de una sau cel mult două persoane din sânul societății care dețin și semnătura socială; aceste persoane sunt determinate de statute și nu poate consiliul de administrație, în cursul funcționării societății, să modifice acest mod de reprezentare, de ex. în loc de doi administratori să însărcineze numai pe unul cu reprezentanța societății, sau să înlocuiască pe acești administratori prin directorii și casierul societății.

Consiliul numește persoanele care să exercite reprezentanța conform statutelor, și face cuvenita publicație pentru ca terții să știe cu cine pot trata și contracta în mod valabil.

Reprezentanții ca și toți administratorii societății, sunt obligați să exercite în mod personal funcțiunile lor, fără a putea însărcina prin delegație sau mandat, persoane străine de societate cu îndeplinirea atribuțiilor lor; mai mult, caracterul funcțiilor lor de administratori sau reprezentanți, este atât de perso-

nal, încât nu le este îngăduit nici a se substitui reciproc în funcțiunile lor (1).

Din acest punct de vedere, obiecțiunea societății „Drăgășani”, este întemeiată, căci Weber nu era, nu putea fi un reprezentant legal al societății, având dreptul ca atare să oblige în mod valabil și conform statutelor, societatea.

Însă dacă Weber prin activitatea lui nu putea angaja societatea ca reprezentant legal al ei, putea s'o angajeze în altă calitate și anume ca prepus al ei, căci dacă reprezentanța societății nu este transmisibilă sau cesibilă, nimic nu împiedică pe administratori să însărcineze pe unul sau mai mulți prepuși cu conducerea sucursalelor, agențiilor, etc. (2).

Pentru aceasta nu e nevoie să se prevadă în statute în mod expres dreptul administratorilor de a se servi de reprezentanți comerciali, deoarece fără concursul acestor auxiliari ai comerțului, este imposibilă desfășurarea unei activități comerciale curente, mai ales când e vorba de o societate al cărui obiect e cumpărarea și desfacerea unor articole de consumație.

Și este atât de adevărat acest lucru, încât deși art. 105 c. com. interzice în mod categoric soților din societatea în nume colectiv, care au semnătura socială, de a o transmite, afară de clauză contrarie din contractul social, totuși doctrina este unanimă în a recunoaște acestor soți dreptul de a prepune una sau mai multe persoane în unele din funcțiunile lor, fără ca prin aceasta ei să înceteze un moment de a fi reprezentanți societății, și fără a se confunda calitatea de gerant a soțului reprezentant cu aceea de reprezentant comercial a prepusului (3).

Pentru aceleași considerațiuni într'o societate anonimă, unde nevoia de a se recurge la prepuși este mai simțită din cauza activității ei care se întinde adesea pe o rază mare, administratorii pot apela la oficiul acestor prepuși, încredințându-le conducerea sucursalelor; și dacă această însărcinare de obicei o dau pe baza unui mandat expres, nimic nu-i împiedică să o acorde pe baza unui mandat tacit, natural cu aplicarea în acest caz, a dispozițiunii agravante pentru societate, prevăzută de art. 395 c. com.

Pentru a nu se expune consecințelor unei activități abuzive a prepusului său, societatea are la dispoziție mijloacele oferite de art. 394 c. com. și anume încredințarea conducerii sucursalei sau agenției, pe baza unui mandat expres și facerea publicațiilor prescrise de acest articol.

Nefăcând acest lucru ci mulțumindu-se cu însărcinarea unui funcționar al său cu conducerea unui depou de băuturi, autorizându-l să încheie operațiuni și transacții curente și inerente unei întreprinderi comerciale de genul soc. „Drăgășani”, și anume cumpărarea și vânzarea băuturilor în cantități și condițiuni de plată fixate de societate, înseamnă că acest prepus lucrează pe baza unui mandat tacit dat de societate și în consecință, chiar dacă prepusul ar fi depășit sfera de atribuțiuni conferite lui de centrală, de ex. a vândut ferm sau pe credit deși era necesară confirmarea sau aprobarea societății, aceasta va suporta consecințele imprudenței comise de a nu fi limitat atribuțiunile prepusului printr'un mandat expres legalmente publicat.

În concluziune, între numirea unui prepus și repre-

zentanța legală a unei societăți nu există nici un raport, de nici o natură; societatea se poate servi de ori câți prepuși sau reprezentanți comerciali ar avea nevoie pentru o desfășurare normală a activității sale comerciale în diversele localități cuprinse în raza acestei activități.

Deci bine a respins Curtea de apel pretențiunea societății că Weber nu o putea angaja singur valabil, statutele acordând semnătură socială la două persoane și nu la una, deoarece Weber nu a încheiat vânzarea în calitate de reprezentant legal al societății, ci în calitate de prepus al societății, ceea ce îi era îngăduit s'o facă!

2. A mai susținut societatea că nu este posibil juridicește a se obține rezilierea unei convențiuni de vânzare, înainte ca cumpărătorul să facă o ofertă reală a prețului.

Și această obiecțiune este rezultatul unei confuziuni și anume între rezilierea ipso jure a convențiunii, pe baza prezumțiunii unei clauze rezolutorii exprese, și rezilierea regulată de dreptul civil, despre ambele tratând art. 67 c. com.

În cazul unei rezilieri de drept a vânzării, legiuitorul obligă partea care înțelege să se prevaleze de acest mijloc de a se libera de obligațiunile contractuale ce le asumase față de partea cealaltă care refuza executarea convenției, să ofere celeilalte părți fie predarea lucrului, fie a prețului; în baza acestei oferte, vânzarea se consideră rezolvată de drept, imediat, fără a mai fi nevoie de o acțiune în rezoluție, deci de o hotărâre judecătorească.

Dacă partea omite sau nu înțelege să uzeze de acest mijloc comod de reziliere a vânzării, are deschisă calea rezilierii de drept comun pe baza condițiunii rezolutorii tacite presupusă în convențiunea de vânzare, și deci va intenta acțiune în rezoluție, căci în acest caz este nevoie a se examina împrejurările și motivele pentru care convenția nu s'a executat, pentru a se vedea dacă e sau nu cazul de a se face aplicațiunea condițiunii rezolutorii tacite.

De altfel textul art. 67 e atât de clar încât nu e susceptibil de altă interpretare decât aceea de mai sus, celiace ne surprinde cum s'a putut susține că neoferrindu-se prețul, cumpărătorul nu mai are dreptul a cere rezilierea conform principiilor din codul civil (4).

Dar societatea nu numai că reproșează cumpărătorului lipsa ofertei prețului dar pretinde că ar fi trebuit să facă o ofertă reală a lui.

E pur și simplu extraordinară această pretențiune, deoarece după ce societatea a refuzat categoric livrarea mărfii, ce rost mai avea punerea prețului la dispoziția societății?

Oferta de care vorbește art. 67, înseamnă avizul pe care partea care persistă în executarea vânzării îl transmite celeilalte părți și prin care o avizează că la termen înțelege să execute obligațiunile sale, fără ca această ofertă să însemne consemnarea efectivă a mărfii sau a prețului ci a dispune de marfă sau preț în ziua termenului și la locul convenit pentru executare; dar mai mult nici nu este necesar să se constate existența mărfii sau a prețului în ziua și locul stabilit, prin portării sau alt mijloc extrajudiciar, ci cel mult partea în contra căreia s'a rezolvat vânzarea va dovedi cu ocazia acțiunii în daune, lipsa unei oferte serioase și sincere din partea cealaltă (5).

1) *Vivante*, II, no. 532.

2) *Idem*, no. 558.

3) *Ramella*, del mandato commerciale, în II cod. comm. commentato, VI, no. 259 p. 342.

4) Vezi chestiunea tratată pe larg de *Tartufari*, Della vendita în II cod di comm. commentato III, no. 430 și urm.

5) *Vivante*, IV, no. 1688, 1689; *Tartufari*, op. cit. no. 436.

Prin urmare chiar în ipoteză că cumpărătorul ar fi recurs la rezoluțiunea de drept prin oferirea prețului, ar fi fost suficient să ofere vânzătorului executarea, printr'un preaviz de câteva zile înainte de termenul livrării, și la termen să fi dispus de prețul vânzării, afară dacă vânzătorul la preavizul cumpărătorului ar fi răspuns că refuză livrarea mărfii, în care caz, cumpărătorul ar fi fost dispensat să mai țină la dispoziția vânzătorului, costul mărfii, convenția considerându-se reziliată prin însăși voința declarată a vânzătorului.

A pretinde însă cumpărătorului să facă o ofertă reală, deci a depune prețul, când legiuitorul comercial nu a înțeles și nu a putut înțelege ca oferirea prețului să se traducă în depunerea efectivă a lui, înseamnă a transforma rezoluțiunea de drept din art. 67 dintr'un mijloc expeditiv și comod de rezolvare a unor raporturi juridice contractuale, într'un mijloc greoi, încât nimeni nu ar mai fi profitat de beneficiul acestei rezoluțiuni, preferând rezoluțiunea de drept comun, ceea ce nu a putut fi în intenția legiuitorului.

3. Dreptul la daune-interese nu este subordonat obligațiunii cumpărătorului de a proceda în prealabil la executarea coactivă, deoarece, după cum bine răspunde Curtea, această executare servește la stabilirea quantumului daunelor, și deci în lipsa ei, partea poate dovedi daunele, prin toate mijloacele legiuite de probă.

Singurul criteriu de determinare a daunelor, este diferența de preț între acela cu care s'a cumpărat marfa și acela curent pe care-l are marfa în ziua când trebuia livrată.

De aceea, printr'o executare coactivă, se stabilește precis la cât se ridică aceste daune, calculându-se aceea diferență, pe când în lipsa acestei executări, cumpărătorul va trebui să dovedească cu oricare mijloace de probațiune, care era prețul curent al mărfii, în ziua când urma să fie livrată (vezi art. 40 c. com.).

Încât din acest punct de vedere pretențiunea societății de a nu fi condamnată decât la diferența de preț între acela contractat și acela pe care marfa l-ar fi avut în ziua predării, este justă.

Contra acestui unic mod de a se calcula daunele, Curtea e de părere că pentru stabilirea acestor daune se are în vedere momentul închiderii debaterilor ultimei instanțe de fond, deoarece cumpărătorul persistă mereu în executarea vânzării.

Păreră aceasta e complect greșită, deoarece prin neexecutarea vânzării, convenția este virtual reziliată în ziua când trebuia executată, urmând ca această reziliere să fie constatată judecătorește, dacă partea nu a uzat de rezilierea de drept.

Cumpărătorul nu poate acuza altă pierdere decât câștigul ce l-ar fi avut dacă i s'ar fi predat marfa la termen, indiferent de modul în care vânzarea s'a desființat.

Asupra acestei chestiuni, doctrina și jurisprudența concordă, încât socotim inutil să insistăm mai mult.

E. CRISTOFORIANU
Avocat

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI SECȚIA III-a

Audiența de la 26 Martie 1930

Președinția d-lui N. RACOVICIANU, consilier
Maria preotul N. Mihăescu cu Procop Dumitrescu ș. a.
Daciziunea Civilă No. 188

Testament autentic. Cine are competența să-l autentifice. Condițiuni de formă. Dată. Proces-verbal de autentificare. Art. 8, 10 11, 19 și 33 l. autentif. actelor. Art. 859 și 861 c. civ.

1) Din interpretarea art. 33 l. autentif. actelor și art. 859 și urm. c. civ., testamentele ca și celelalte acte nu pot fi autentificate de cât de președintele tribunalului sau delegatul său, iar nu și de tribunal.

2) Chiar dacă din interpretarea acestor texte de lege ar reși că dreptul de a da autenticitatea legală ar aparține atât completului tribunalului, cât și unui singur judecător, delegatul președintelui tribunalului este acela care trebuie să declare autentic testamentul, completul tribunalului ne mai având această cădere.

3) Când președintele tribunalului a delegat pe un judecător să ia consimțământul la domiciliul testatorului, procesul-verbal al acestuia trebuie și el trecut, în afară de procesul-verbal al tribunalului, în josul testamentului, cu care urmează să formeze un singur tot, reproducerea conținutului procesului-verbal dresat de judecătorul delegat în corpul procesului-verbal dresat de tribunal, care acesta numai este trecut în josul testamentului, nefiind suficientă pentru a satisface cerințele legii și atrăgând nulitatea testamentului.

În urma divergenței ivită la 26 Februarie 1930, când d-nii consilieri Aurel Lereșcu și Siliu Rădulescu au fost de părere că testamentul este nul, iar d-l consilier Stefan P. Mihăileanu a fost de părere că testamentul este valabil ca act autentic, constituindu-se Curtea în completul de divergență, după ce s'au ascultat d-nii avocați Alexandru Ionescu și D. Rășuceanu, din partea apelanților și d-l avocat Sima Niculescu, din partea intimaților, la 26 Martie 1930, s'a pronunțat următoarea deciziune în majoritate, urmată de opinia minorității:

Curtea în majoritate,

Asupra apelului făcut de Maria preotul N. Mihăescu și preotul N. Mihăescu soț pentru autorizare, continuat de Stancu Popescu, M. Mihăescu, Ecaterina Vasilescu, preotul Gh. Mihăescu, I. Mihăescu, Int. maior Mihăescu și Gh. Georgescu tutore, în calitate de descendenți ai numitei apelante, contra sentinței civile cu No. 15 din 907 a Trib. Ia-lomița.

Având în vedere susținerile orale și scrise ale părților, precum și actele de la dosar din care rezultă următoarele:

În anul 1887 a încetat din viață, în Călărași, Alexe Popescu, pe urma căruia a rămas mai multă avere mobilă și imobilă, de care a dispus prin testamentul autenticat de acel tribunal la No. 99 din 887.

Numitul Tribunal, prin jurnalul cu No. 2867 din 887, a dispus trimiterea în posesie a acelei averi a epitropilor: preotul N. Corbeanu, N. Davidescu și A. Giugle, numiți de defunct prin testament, în scopul de a administra averea succesorală și a aduce la îndeplinire dispozițiile testamentului.

În 1906, Maria preot N. Mihăescu, în calitate de nepoată de frate a defunctului Alexe Popescu, a chemat în judecată arătata epitropie, spre a fi anulat testamentul mai sus arătat, și să fie obligată a-i lăsa în plină proprietate și stăpânire întreaga avere rămasă de la defunct. — Acțiunea a fost respinsă, ca nesusținută, prin sentința menționată în contra căreia reclamanta a făcut apel.

Încetând din viață apelanta, procesul a fost continuat de copiii săi legitimi: Stancu Popescu, Mihai Mihăescu, Ecaterina G. Vasilescu, preot Gh. Mihăescu și minorii defunctei Ioana Georgescu reprezentanți prin tatăl lor G. Georgescu ca tutore legal.

Având în vedere că intimații au contestat calitatea apelanților de succesori ai defunctului Alexe Popescu.

Pentru stabilirea calității de nepoată de frate a apelantei Maria preot N. Mihăescu, s'a admis proba cu martori în vedere că evenimentele de stare civilă s'au petrecut înainte de aplicarea codului civil.

Din depozițiile martorilor: Dobre Vasilescu și Ana Du mitrescu, audiați sub jurământ, conform art. 196 pr. civilă, reese că numita a fost nepoată de frate a defunctului, care a cerut-o și-a căsătorit-o cu preotul N. Mihăescu.

Că din actele cu No. 155, 168, 169 și 170 din 907 liberate de primăria și oficiul parohial gr. or. din comuna Taras și prin care se arată că Maria Mihăescu a fost fca legitimă a defunctului Gh. Taras, născut în anul 1812, unită cu împrejurarea că numitul defunct prin testamentul său, a recunoscut că a avut un frate cu numele de Gheorghe, și că a construit în comuna sa natală o biserică, careia, prin testament i-a lăsat o rentă viageră de câte 500 lei anual, reese prezumția că apelanta Maria pr. N. Mihăescu a fost fiică a lui Gh. Taras și că acesta a fost fratele autorului Alexe Popescu.

Având în vedere că din extractul de stare civilă pentru morți cu No. 15 din 919, liberat de primăria comunei Făcăeni (jud. Ialomița) reese că reclamanta apelantă Maria N. Mihăescu a încetat din viață.

Că, din extractul după registrul de căsătorii liberat de primăria comunei Gaița jud. Ialomița cu No. 1 din 866, se vede că numita a fost căsătorită cu preotul N. Mihăescu; iar din extractele după registrele de născuți cu No. 2 din 868, 43 din 870, 4 din 884 și 6 din 891 liberate de primăria comunei Făcăeni, reese că, sus numiții sunt copii legitimi ai def. Maria și preotul N. Mihăescu.

Așa fiind, apelanții reclamânți și-au dovedit calitatea de moștenitori ai defunctului Alexe Popescu și de aceea obiecțiunea intimaților urmează să fie respinsă.

Având în vedere că apelanții au invocat și susținut nulitatea testamentului auț. de Tribunalul Ialomița la No. 99 din 887, pentru următoarele motive:

Că, actul n'a fost datat de testator sau de scriitor.

Că, procesul verbal de autentificare, încheiat de Tribunal, nare datat: Că viza, spre neschimbare, a fost făcută de supleantul, iar nu de tribunalul care l-a autentificat, și că procesul verbal încheiat de acel magistrat, n'a fost trecut, conform art. 10 din legea autentificării actelor în josul testamentului.

Având în vedere că, din examinarea acelu act se vede că, testatorul Alexe Popescu, fiind bolnav a cerut tribunalului Ialomița, la 6 Martie 1887, pe baza certificatului medical alăturat la petiție, să delege un judecător care să îndeplinească formalitățile prescrise de legea autentificării actelor din 1886 pentru a autentifică testamentul său. D-l Bîldirescu, supleantul de atunci, al tribunalului, delegat de președinte, conform art. 19, s'a transportat, împreună cu greșierul, la domiciliul numitului, și a constatat, prin procesul verbal cu data de 6 Martie 1887, îndeplinirea celor prescrise de art. 8, 9, 10 și 33 din menționata lege, care act înaintat președintelui prin raportul No. ....; tribunalul, prin procesul verbal nedatat și transcris în josul testamentului, (ambele exemplare) l-a declarat autentic.

Având în vedere că din cuprinsul art. 8, 10, 11 și 19 din legea autentificării actelor, reese că îndeplinirea formalităților de autentificare, atât la testamente cât și pentru celelalte acte, se face de Președintele Tribunalului sau de delegatul său, fie că instrumentează în localul tribunalului fie la domiciliul uneia din părțile contractante, în caz de boală.

Că art. 33 din aceeași lege, menținând dispozițiile art. 859 și urm. din cod. civil numai în privinț formei testamentelor, s'a referit, pentru autentificarea acestor acte, la art. 11 și No. 3 de sub acel text, cari recunosc dreptul de a instrumenta numai unui singur judecător.

Așa că, fără cădere testamentul defunctului Alexe Popescu a fost autentificat de tribunal, ci trebuia să fie învestit cu această formă de judecătorul delegat de președinte să instrumenteze la domiciliul numitului.

Admițând că, din cuprinsul art. 11 al menționatei legi, ar reeși că dreptul de a da autenticitatea legală ar apar-

ține atât complectului tribunalului, cât și unui singur judecător, legea însă n'a prevăzut procedura de urmat cu ocazia autentificării acelu testament, de oarece art. 33, invocat a menținut dispozițiunile art. 859 și urm. c. civil numai în privința formei testamentelor, iar nu și din procedura prescrișă de art. 861.

Prin urmare, delegatul Președintelui Tribunalului Ialomița trebuia, conform art. 19, să îndeplinească nu numai formalitățile prescrișe de art. 10 și ult. al. de sub art. 19, dar să-și declare autentic testamentul, complectul tribunalului nemai având această cădere.

Așa că testamentul este nul, ca act autentic, și din acest punct de vedere;

În ipoteza că legea autentificării actelor a menținut dreptul complectului tribunalului să autentifice testamentele, procesul verbal încheiat și transcris în josul acelu act, este nul căci n'a fost datat.

Că deși menționata lege nu prevede îndatorirea datărei procesului verbal de autentificare, însă fiindcă data are o mare importanță, pentru că face să se precizeze timpul când i s'a dat actului forma autentică, ca cei interesați să poată controlă dacă testatorul și-a dat consimțământul în mod legal, sau, dacă judecătorul avea atunci dreptul de a instrumenta, etc; lipsa ei atrage nulitatea testamentului ca act autentic, cu toate că nu este expres declarată de lege, și neobservarea ei e sancționată de o nulitate virtuală recunoscută de doctrină și jurisprudență.

În fine, testamentul mai e nul, ca act autentic, și pentru motivul că, nu s'a trecut în josul acelu act și procesul verbal dresat de Supleantul Trib. Ialomița, care a instrumentat la domiciliul testatorului așa cum cere art. 10 în partea ultimă, cu care să formeze un tot.

S'a susținut de intimată, că lipsa acestei formalități nu poate să atragă nulitatea testamentului, atât pentru că procesul verbal de autentificare încheiat de complectul tribunalului, cuprinde și actul întocmit de supleant, cât și pentru că art. 18 din legea autentificării nu sancționează cu nulitatea neîndeplinirea acestei forme.

Având în vedere că, deși procesul verbal dresat de complectul tribunalului cuprinde și cele consemnate de supleant în actul ce a încheiat la 6 Martie 1887, însă aceasta nu poate să suplinească formalitatea impusă de citatul text de a scrie procesul verbal în josul testamentului, căci pe lângă că cu ocazia autentificării acelu testament, a instrumentat atât supleantul cât și complectul tribunalului așa că ambele procese verbale formând un tot trebuia să fie înscrise în josul ambelor exemplare ale testamentului, depuse spre autentificare, dar ținând seama și de scopul urmărit de legiuitor prin această cerință de a se evita posibilitatea înlocuirii actului, nu mai poate rămâne nici o îndoială. Că această neobservare a dispoz. art. 10 e sancționată cu nulitatea prevăzută de art. 18.

Având în vedere că enumerarea din acest articol nu e limitativă, și de aceea s'a recunoscut de doctrină și jurisprudență nulitățile virtuale, care sancționează neobservarea formalităților substanțiale cum este și aceea de a se trece în josul ambelor exemplare a actului procesele verbale de autentificare, a datărei proceselor verbale etc.

Astfel fiind testamentul defunctului Alexe Popescu este nul ca act autentic și ca consecință urmează a se admite apelul, obligând pe intimăți să lase în plină proprietate și posesiune apelanților întreaga avere mobilă și imobilă rămasă pe urma defunctului Alexe Popescu și prevăzută în testament.

Apreciind și asupra cheltuelilor de judecată cerute de apelanți, Curtea le fixează la suma de lei 10.000 (zece mii).

Pentru aceste motive redactate de d-l *Consilier A. Lerescu*, admite apelul etc.

(ss) *A. Lerescu, Ch. Alimănescu, Siliu Rădulescu,*

Opiniune :

Asupra apelului făcut de Maria preotul N. Mihăescu, cu autorizația soțului său N. Mihăescu, continuat de urmașii săi, în contra sentinței civile cu No. 13 din 1907 a Tribunalului Ialomița, prin care i s'a repins ca nesusținută acțiunea intentată contra intimaților Procop Dumitrescu, Opran Georgescu, preotul I. Popescu și Nae Rădulescu, prin care cerea ca aceștia, în calitate de executori testamentari ai defunctului Alexe Popescu, să fie obligați să îi declare în plină proprietate toată averea mobilă și imobilă rămasă de la defunct, întrucât testamentul acestuia este nul prin forma sa, iar legatele sunt nule, ca fiind lăsate unor biserici, care nu sunt persoane juridice.

În ce privește lipsa de calitate a apelanților Maria Preot N. Mihăescu de a porni acest proces, de oarece nu a dovedit că este rudă în grad succesibil cu defunctul Alexe Popescu, invocată de intimați, întrucât Curtea prin jurnalul Nr. 4255 din 6 Noembrie 1923 a încuviințat apelanților proba cu martori pentru a dovedi legătura de rudenie dintre ei și defunctul Alexe Popescu și întrucât din depoziția martorei Ana Dumitrescu zisă Mitulescu, de 70 ani, audiată de d-l. Supleant al Tribunalului Ialomița în urma încuviințării de către acel tribunal a anchetei în futurum prin care apelanții tindea la audierea acestei martore, care afirmă sub prestare de jurământ, că Maria preot Mihăescu era nepoată de frate lui Alexe Popescu, coroborată cu depoziția martorului Dobre Vasilescu, de 80 ani, făcută înaintea d-lui Consilier delegat de această Curte cu audierea sa, care afirmă, sub prestare de jurământ, că a auzit că Maria preot N. Mihăescu era nepoată lui Alexe Popescu, cum și cu faptul că, în testamentul său, defunctul Alexe Popescu arată că are mai mulți frați și surori, rezultă în fapt că Maria preot N. Mihăescu era nepoata defunctului Alexe Popescu, pe lângă Maria Mihăescu, reprezentată astăzi prin succesorii săi, care figurează ca apelanți în acest proces și a dovedit calitatea de rudă de sânge, în grad succesibil, cu defunctul.

În ce privește nulitatea testamentului ca act autentic invocată de către apelanți, pe baza căruia intimații arată că Biserica Sf. Ioan din Călărași, construită de testatorul Alexe Popescu, stăpânește averea de 43 de ani.

Având în vedere că apelanții susțin că testamentul defunctului Alexe Popescu este nul ca act autentic întrucât procesul verbal de autentificare nu are dată și cum el este numai scris de testator, fiind scris și datat de altă persoană, nu poate fi valabil nici ca testament olograf.

Având în vedere că din dosarul de autentificare cu Nr. 717 din 1887 al tribunalului Ialomița, înaintat de acel tribunal acestei Curți, în urma cererii ce i-a fost făcută, se stabilește în fapt următoarele :

La 5 Martie 1887, cu petițiunea înregistrată de Trib. Ialomița la Nr. 1688, Alexe Popescu depune, prin avocatul său Atanase Stoianescu, testamentul său datat 5 Martie 1887, scris de avocatul I. Rădulescu, semnat propriu de dânsul, și pentru că era bolnav, după cum se constată din certificatul medical alăturat la cerere, cere președintelui tribunalului, să delege un judecător pentru a se transporta la domiciliul său să-i ia consimțământul.

Președintele tribunalului, prin rezoluția pusă, chiar la acea dată de 5 Martie 1887 pe petițiunea ce i s'a prezentat, delege pe supleantul tribunalului Victor Bildirescu ca să se transporte la domiciliul petiționarului spre a-i lua consimțământul.

A doua zi, *Vineri 6 Martie 1887*, supleantul Victor Bildirescu însoțit de ajutorul de greșier G. Popovici, se transportă la domiciliul petiționarului unde, după ce stabilește identitatea testatorului, care constată că era bolnav, însă în deplinătatea facultăților sale mintale, după ce-i citește actul din cuvânt în cuvânt, după ce-i i-a consimțământul asupra conținutului actului și declarațiunea că testamentul este scris de avocatul Rădulescu și subscris de dânsul și-l pune să semneze în prezența sa exemplarul care nu era semnat, după ce pune viza sa spre neschimbare, cum și data pe ambele exemplare ale actului și constată îndeplinirea tuturor acestor formalități în procesul verbal ce a dresat la acea dată de 6 Martie 1887, semnat de dânsul, greșier și testator, împreună cu un raport datat 6 Martie 1887 având Nr. 84, semnat de dânsul și contra semnat de greșier, înregistrat de tribunal la Nr. 1713 în aceeași zi, depune testamentul împreună cu procesul verbal de autentificare dresat la domiciliul testatorului, raport pe care președintele tribunalului pune primirea 6 Martie 1887 și rezoluțiunea: „Jurnal de autentificare”, dresându-se un al doilea proces verbal, pe verso al raportului supleantului, în care se consemnează tot mersul lucrărilor din momentul primirii cererii de delegarea unui judecător pentru a merge la domiciliul testatorului spre a-i lua consimțământul, se face mențiune de raportul de autentificare al supleantului, se reproduce în întregime conținutul procesului verbal dresat de supleant la domiciliul testatorului, împreună cu data și se dă autenticitate legală testamentului, semnându-se acest proces verbal atât de președ. trib. cât și de supleantul Bildirescu și contrasemnându-se de greșier, procesul verbal trecut și pe cele două exemplare ale testamentului și căruia i s'a dat numărul de autentificare 99 87 și s'a înregistrat în registrele tribunalului în aceeași zi de 6 Martie 1887.

Având în vedere că apelanții susțin că testamentul defunctului Alexe Popescu este nul ca act autentic, întrucât procesul-verbal dresat de tribunal, care dă autenticitate legală testamentului nu este datat așa încât nu se poate ști când a fost autentificat testamentul, iar viza pusă de judecătorul supleant, care a instrumentat, pe act, deși datată, nu este suficientă pentru a da dată procesului verbal de autentificare, întrucât nu este contrasemnată de greșier.

Considerând că data are menirea să fixeze în timp ziua când formalitățile legii, a căror îndeplinire conferă autenticitate unui act au fost îndeplinite, ca să se poată ști și dacă magistratul era competent să instrumenteze și dacă cel ce a făcut actul avea capacitatea să-l facă, cum și dacă la acea dată, era titularul drepturilor care formează obiectul actului și putea, deci, dispune asupra lor.

Considerând că întrucât caracterul de autentic al unui act rezultă de la lege, în urma îndeplinirii formalităților ce ea prescrie și ca o consecință a îndeplinirii acestor formalități, urmează că, data autentificării unui act, nu este de cât data îndeplinirii formalităților a căror săvârșire conferă, în virtutea legii, autenticitatea unui act.

Că, astfel fiind, ori de câte ori data când a avut loc îndeplinirea formalităților care constituie autentificarea este precisă, precisă este și data autentificării, aceasta nefiind de cât denumirea intrării laolaltă a înfăptuirilor tuturor acestor formalități.

Că, întrucât, în speță, prin înseși mențiunile făcute de magistratul instrumentator în însăși îndeplinirea acestor formalități care alcătuiesc autentificarea,

pe înseși actele supuse autentificării și prin redactarea acelor care urmau să fie dresate pentru constatarea îndeplinirii acestor formalități, — și anume prin viza supleantului care a instrumentat pusă pe ambele exemplare ale testamentului care, deși nu cere legea să fie datată, totuși, în speță, poartă data la 6 Martie 1887, prin rezoluția pusă de președintele tribunalului pe raportul supleantului din 6 Martie 1887, înregistrat de tribunal în aceeași zi, rezoluție care poartă data de 6 Martie 1887, prin înseși procesul-verbal dresat de supleant la 6 Martie 1887 la domiciliul testatorului, de constatarea îndeplinirii tuturor formalităților impuse de lege cari constituiesc autentificarea, proces-verbal care constată că toate aceste formalități au fost îndeplinite la data 6 Martie 1887, cum și prin însuși procesul verbal al trib. care menționează în însuși corpul său data de 6 Martie 1887, pe care o indică ca dată a îndeplinirii tuturor acestor formalități, proces-verbal care reproduce în întregime procesul verbal al supleantului și care este scris atît de președinte cît și de supleant și contrasemnat de greșier, proces-verbal căruia i s'a dat numărul de autentificare 99 din 1887 și s'a înregistrat în registrele tribunalului în aceeași zi de 6 Martie 1887, se constată în mod precis că data când a avut loc îndeplinirea tuturor acestor formalități care constituiesc autentificarea este de 6 Martie 1887 însemnează că data autentificării testamentului este precis stabilită la această dată.

Că, în ce privește obiecțiunea apelanților că viza spre neschimbare pusă de supleant pe act nu poate fi luată în considerare pentru stabilirea datei autentificării, întrucît nu este contrasemnată de greșier, ea este cu totul neîntemeiată, art. 8 din legea actelor arătînd, în mod categoric, că viza spre neschimbare se pune numai de magistratul care instrumentează, greșierul neavînd alt rol, potrivit art. 10 și 11 din l. autentif. actelor, decît să asiste pe magistrat și să contrasemneze procesul verbal ce se dresază-contrasemnare prin care recunoaște și el aducerea la îndeplinire a formalităților constatate prin procesul-verbal, între care și vizarea actului de judecător, condițiuni care, în speță, au fost satisfăcute.

Considerînd că, în afară de aceste considerațiuni, întrucît potrivit art. 11 și 33 al 3 din legea autentif. actelor, chiar atunci când este vorba de testamente, autentificarea se poate îndeplini și de un singur judecător cum procesul verbal dresat de supleant la locuința testatorului, în asistența greșierului, proces-verbal care a fost semnat și de testator, este datat, și cum acesta este actul care constată îndeplinirea tuturor formalităților cerute de lege, a căror săvârșire constituiesc autentificarea, obiecțiunea ridicată de apelanți că procesul verbal de autentificare nu este datat, urmează să fie respinsă și pentru această considerațiune.

Avînd în vedere, însă, că apelanții obiectează, în acest caz, că întrucît în josul actului este trecut numai procesul verbal încheiat de tribunal, iar nu și procesul verbal al supleantului, acesta nu poate fi considerat, din această cauză, ca un proces-verbal de autentificare.

Considerînd că dacă legiuitorul, prin articolul 10 din legea autentificării actelor, prevede că procesul verbal de constatarea îndeplinirii tuturor formalităților care constituiesc autentificarea urmează să fie transcris în josul actului supus autentificării, aceasta a făcut-o în scopul ca cel ce are în mîna sa actul să poată controla, de îndată, dacă formalitățile cerute de

lege pentru dobîndirea autentificării legale au fost îndeplinite și dacă, deci, actul poate fi privit ca un act autentic.

Că, chiar dacă, pe unul sau chiar pe ambele exemplare ale actului, s'ar omite să se treacă, în josul lor, procesul verbal de autentificare, aceasta nu face ca autentificarea să fie nulă, căci ceea ce atrage nulitatea autentificării nu este decît neîndeplinirea tuturor acelor formalități care sunt menite să identifice persoana și să-i garanteze libera manifestare a voinței sale conștiente în fața magistratului, — singurele, care potrivit art. 18 din l. autentif. actelor sunt cerute sub pedeapsa de nulitate. — iar nu și ne copierea procesului verbal pe vreunul din exemplarele actului, din moment ce se constată că el a fost dresat și din moment ce el constată îndeplinirea tuturor acestor formalități, care, ele singure, fac ca autenticitatea să existe și să aibă loc din însuși momentul și prin faptul îndeplinirii, lor, procesul verbal ne avînd de cît menirea constatării îndeplinirii, în fapt, a tuturor acestor formalități.

Că nu se poate obiecta că, prin faptul că procesul verbal nu este trecut în josul actului, actul ar putea fi schimbat, căci ceea ce garantează neschimbarea actului este viza pusă de judecător pe act, formalitate care, în speță, a fost satisfăcută, nu numai prin viză, dar și prin datarea vizei.

Că, de altfel, în speță, întrucît procesul verbal al supleantului care a instrumentat, a fost reproduș în întregime, împreună cu data lui, în procesul verbal al tribunalului, care a fost trecut în josul ambelor exemplare ale testamentului, proces-verbal care a fost semnat atît de președinte, cît și de supleantul care a instrumentat și contrasemnat de greșierul care l-a asistat pe supleant cu ocazia instrumentării, însemnează că, în speță și această cerință a legii, — deși nu este cerută sub pedeapsă de nulitate și deși simpla dresare a procesului verbal minută (concept) cum îl numește legiuitorul în art. 11 din legea autentificării actelor, era suficientă, — a fost satisfăcută.

Că, astfel fiind, pentru toate aceste considerațiuni, nulitatea testamentului defunctului Alexe Popescu ca act autentic invocată de reclamanți este cu totul neîntemeiată, testamentul fiind perfect valabil ca act autentic.

Pentru aceste motive redactate de d-l. consilier, Ștefan P. Mihăileanu, suntem de părere că testamentul este valabil ca act autentic, urmînd să se procedeze la judecarea celorlalte mijloace pe care se sprijină acțiunea și apelul reclamanților.

(ss) N. Racoviceanu, Ștefan P. Mihăileanu.

A apărut :

— RECUZAREA, Procedura recuzării și Abținerea judecătorului. Studiu de Procedură civilă comparată, de Dimitrie I. Cotrutz, Jude-Președinte, Galați. Prețul 80 lei.

— DREPTUL ȘI PROCEDURA EXECUȚIUNII SILITE ÎN BUCOVINA de Dr. Oreste Tîrnăveanu, Jude-Președinte, Vatra Dornei. Prețul 140 lei.

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provincie a nu aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sositrea în localitate a incasatorilor, și a binevoi să trimită achitarea abonamentului prin mandat poștal, direct la Administrația „Curierul Judiciar”, București, Artei 5, notînd pe cotorul mandatului, pentru abonamentul datorat, partida No..